

4 • 2019

Offisersbladet

Tidsskrift for Befalets Fellesorganisasjon

LUFTFORSVARET

– Gratulerer med 75 år!

- BFO på plass under Arendals-uka • 338 skvadronens historie lever videre
- Hypermoderne Russisk missil • Heder til 84-årig veteran og pensjonert major

VOLVO PLUG-IN HYBRIDER

Alle våre biler er designet med omtanke for deg og de rundt deg. Sikkerhet, design og en utsøkt komfort er en selvfølge, enten du velger stasjonsvogn, sedan eller SUV. Kombiner AWD og rekkevidde med omtanke for miljøet. Kontakt din forhandler for et omtenkstomt tilbud.

VELKOMMEN TIL **DIN FORHANDLER**

Offisersbladet

ORGAN FOR BEFALETS FELLESORGANISASJON

BFO:

Postboks 501 Sentrum, 0105 Oslo
Telefon 23 10 02 20
E-post: post@bfo.no - Internett: www.bfo.no

OFFISERSBLADETS TILSYNSKOMITÉ:

Ris og ros, og eventuelle tips om utgavene kan sendes til tilsynskomiteen@bfo.no

ANSVARLIG UTGIVER:

Jens Jahren, leder BFO

REDAKTØR:

Einar Holst Clausen

REDAKSJON OG ABONNEMENTSAVDELING:

Se adresse for BFO
E-post: Offisersbladet@bfo.no
Tlf. abonnementsavdeling: 23 10 02 20
E-post: mona.audne@bfo.no

Tilsluttet Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund-Stat

ANNONSEANSVARLIG:

2punkt AS ved Karin Smedsrud
E-post: karin@2punkt.no
Mobil: 982 05 416

Signerte artikler representerer ikke nødvendigvis BFOs mening. Forfattere er selv ansvarlig for innholdet og de meninger som fremholdes. Usignert innhold er redaksjonelt.

GRAFISK PRODUKSJON:

Design: punkt&prikke punktpriske@me.com
Trykk: UnitedPress Poligrafija

BILDER:

Hvis ikke annet er oppgitt, er bildene tatt av Forsvaret.

FORSIDE:

F-35
Foto: Grzegorz Kozak

REDAKSJONEN AVSLUTTET:

15. august 2019
(Bekreftet opplag 2. halvår 2018 - 10.240)

UTGIVELSESPLAN 2019:

NUMMER	MATR.FRIST	UTGIVELSE
Nr 5 oktober	27. september	11. oktober
Nr 6 desember	22. november	6. desember

Offisersbladet drives etter redaktørplakaten.

FØLG BFO PÅ:

facebook.com/bfo.no

twitter.com/bfo12

instagram.com/bfo12

Tilbake til hverdagen

Nå er vel de fleste av oss tilbake etter en forhåpentligvis god og avslappende ferie, og hverdagen sniker seg på. Felles Opptak og Seleksjon er gjennomført på Sessvollmoen - nye Krigsskolekadetter har møtt på Heistadmoen - befalsutdanningen har startet opp ved mange avdelinger - avdelinger/baser forbereder og mottar stadig nytt materiell - øvingsaktiviteten andre halvår er under planlegging og forberedelse - Forsvaret får gode markeringer i NRKs Sommeråpent - Arendals-uka er gjennomført med gode forsvarsdebatter og FOH er svært opptatt med å monitorere Russlands overraskende store marineøvelse i våre kystnære områder.

«Så langt så bra» som det heter, men vi må nok innrømme at vi fortsatt har «skjeletter» i skapet. Vår maritime overvåking er nede for telling på grunn av materiell- og personellmessige mangler. Amerikanerne har måttet trå til med tre P-8 Poseidon stasjonert på Andøya. Marinen har operative kapasitetsutfordringer etter tapet av KNM Helge Ingstad. Det er svært store EBA-utfordringer på forlegningssiden ved flere avdelinger, spesielt på GP og i Rena leir, der Åmot kommune nå har sagt nei til videreføring av midlertidig brukstillatelse på brakkeriggene som huser 90 befall! EBA-utfordringene er BFO spesielt opptatt av, og her kommer Offisersbladet tilbake med en utvidet sak i neste utgave.

I denne utgaven kan dere for øvrig lese saker fra NATO/Brüssel, forsvarsattachéen i Washington, intervju med sjef Mainen, flydag på Kjeller flystasjon, sak om offiseren av «den gamle skolen» og mye mer. Men personlig må jeg nevne den tragiske saken rundt FDs avgjørelse om å avvikle/selge «Den Gamle Krigsskole» (T-10) i Tollbugata 10! Det er lett å skylde på at renovering vil bli svært kostnadskreven, og at penger må prioriteres til operativ virksomhet, men bevaring av dette historiske bygget bør Norge/Forsvaret ha råd til! 20 års likegyldighet rundt vedlikehold av det kultur- og forsvarshistoriske T-10 er uhørt. I samme anledning nevner jeg det begynnende forfallet av bygningne på Oscarsborg festning i Drøbak. Jeg har selv sett det, og her bør det også gjøres noe! I dag hviler man seg på dugnadsinnsats og på venneforeningen Oscarsborgs Venner.

Da avslutter jeg med å ønske alle en god høst, og lykke til med andre halvår 2019.

Einar Holst Clausen
Redaktør Offisersbladet

BRANNSIKKERHET HANDLER OM RIKTIG VARSLING

I Norge dør for mange i brann. Dessverre. Det aller beste er selvsagt å være bevisst på brannfarer og på den måten unngå at brannen starter. Men når det allikevel starter å brenne, er røykvarsleren ofte det som utgjør forskjellen på liv og død. Dette må du vite om røykvarslere og sikkerhet:

- **Bytt batteri og test røykvarsleren jevnlig.** Røykvarsleren går ut på dato, og skal byttes ut hvert tiende år. Datoen står inni røykvarsleren. Batteriet bytter du én gang i året. Minst.
- **Bruk røykvarslere som er optiske og som kan kobles sammen, gjerne trådløst.** Piper én, piper alle.
- **Det skal være minst en røykvarsler i hver etasje.** For egen sikkerhet anbefaler vi i If at du i tillegg har røykvarsler på alle soverom.
- **Du bør ha komfyrvakt i tillegg til røykvarslere.** De fleste branner starter på komfyren.

DU KAN LESE MER OM BRANNSIKKERHET PÅ IF.NO.

I samarbeid med:

faste saker:

Redaktøren: Tilbake til hverdagen

Litt av hvert

Leserinlegg

BFO leder: Utvikling av ny plan for vår sikkerhet

Giv akt!

Hva skjer?

Pensjonssidene

Tilbakeblikk

Kjekt å ha!

Internasjonale nyheter

3

9, 16

16

20

21

22

32

55

56

58

36-37

46-47

artikler:

BFO på Arendals-uka

KNM Thor Heyerdahl

G/ATOR – aktuell bakkeradar for Norge?

Graduasjon ved Luftfregsskolen

338 skvadronens historie lever videre!

Nesten 20.000 kom på flydagen Kjeller!

Midt i maktsentrum!

– En viktig multikulturell kunnskapsarena

Russlands nye super-kryssermissil en trussel for NATO?

En annerledes skoledag!

Nasjonal, byhistorisk- og Forsvarshistorisk skandale!

Heder til 84-årig veteran og offiser av «den gamle skolen»!

Besøk på russisk fregatt

6

10

12

14

18

34

36

40

42

44

46

48

52

6-8

14-15

BFO på Arendals-uka

med hele det politiske Norge!

Arendals-uka er større enn noen gang, med over 100.000 besøkende på denne hektiske uka. Dette er arenaen der man treffer de fleste sentrale og lokale politikere, samt organisasjoner. Muligheten for uformelle samtaler er stor, og da også muligheten for en viss påvirkning.

Forsvarsminister Frank Bakke Jensen (H) i samtale med BFO og Parat Forsvar på båten ankeret opp i Pollen under Arendalsuka.

Liv Signe Navarsete (SP) som også sitter i Utenriks- og Forsvarskomiteen, tok seg også god tid til en prat om bord.

TEKST & FOTO EINAR HOLST CLAUSEN

BFO deltok også i år, denne gang i samarbeid med Parat Forsvar. Innleid seilbåt sentralt plassert i Pollen og med det også god synlighet med beachflagg, vimpler og flagg! Båten fungerte som overnatting for fem, kontor og sted for intervjuer og samtaler med både statsråder, politikere og forbigående BFO-medlemmer. Besøk fikk vi også av leder LO Stat og leder i NOF, og mange flere. Debatten som BFO og Parat Forsvar gjennomførte på Arendals-uka første dag, ble en av de mest vellykkede under uka sett under ett. Temaet var:

«HAR VI ET ROBUST NASJONALT FORSVAR, SOM MØTER DAGENS OG MORGENDAGENS UTFORDRINGER?»

Leder BFO Jens Jahren innledet, og i panelet satt forsvarsminister Frank Bakke Jensen (H), medlem av Utenriks- og Forsvarskomiteen Liv Signe Navarsete (SP) og leder av Utenriks- og Forsvarskomiteen Anniken Huitfeldt. Her er en litt forkortet innledning som Jens hadde:

«BFO har gjennom de siste to årene brukt ekstra mye tid på å møte store deler av Forsvarets avdelinger, sjefer og ansatte. Et av målene har vært å få et best mulig bilde på situasjonene ute i avdelingene. Det har vært viktig for oss å få en oversikt over status, stemning og virkning av de store personellreformene som er gjennomført. Mye av dette arbeidet har vi brukt når vi ga vårt innledende innspill til arbeidet med det fagmilitære rådet som startet opp våren 2019 og som skal levers til Forsvarsministeren 8. oktober i år. For oss er det viktig å lytte til og forstå den opplevelsen den enkelte har.

Et av de funnene vi har gjort kan oppsummeres kort og konsist:

Det er ikke lengre god stemning! Bak dette uttrykket ligger det en opplevelse som føles på kroppen hver dag ute i organisasjonene. Vi hører mange som jobber for mye, har dårlig samvittighet for arbeidsoppgaver som blir liggende, og fra ledere som ikke har tid eller kapasitet til å følge opp. Det er mange vakanser, noe som bidrar til økt press på de som er igjen. Denne opplevelsen understøttes også med tall som viser mange vakante stillinger, mye overtid, utstrakt bruk av arbeidstid utover normaldagen, og store overføringer av timer og ferie som er opparbeidet. I sum viser dette en organisasjon som har for mange oppgaver og oppdrag i forhold til antall ansatte. I innværende og foregående langtidsplan er det

Stemningsbilde fra Pollen. Det er sjelden at våre tre store seilskuter Statsraad Lehmkuhl, Christian Radich og Sørlandet ankrer opp samtidig i samme havn.

satset mye på ny teknologi og anskaffelse av nytt moderne materiell. Dette har vært et nødvendig løft. Samtidig er Forsvaret stadig mer presset på drift og det er vanskelig å se at de nye systemene får full effekt uten av dette understøttes med tilstrekkelig kompetanse og nok personell. Denne balansen må nå sees på raskt.

Noen konkrete utfordringer til debatten: I fjor var vi på denne debatten kritiske til nedleggelsen av 2 Bn (eller omgjøringen) det står fortsatt ved lag. Hæren må styrkes og bli større, samtidig som en utnytter reservepersonell på en bedre måte. Ikke la det gå på bekostning av. Den nye utdanningen, som ikke er en styrking, må sees på å evalueres raskt. Det å feile med utdanningen nå gir store konsekvenser i lang tid og tallene etter opptak er ikke opp-

løftende. Sjøforsvaret må styrkes, dagens situasjon med det ambisjonsnivået som ligger på seiling er ikke bærekraftig over tid. Det må på plass mer personell for å utnytte fartøyene på en mer effektiv måte. I tillegg må det på plass kapasitet for å møte nye trusler innen det digitale domenet, noe som krever ny kompetanse. Vi mener at mandatet som nå er gitt til FSJ for et fagmilitært råd gir muligheter. Det innebærer et styrket Forsvar. Dette vil kreve mye politisk og løsningene finnes ikke først og fremst i mer effektivisering, mer press på personelt og trangere driftsrammer. Løsningene finnes i mer satsning på personell, økte bevilgninger og ta vare på det som virker».

DEBATTEN OPPSUMMERT

Kort fortalt så kom det heller ikke i denne debatten frem så mye nytt, men det var en ryddig og respektfull debatt. Bakke Jensen forsvarte hva

Regjeringen har gjort, og presiserte at vi er på god vei, det tar tid å bygge opp igjen et forsvar. Navarsete sto fast på at Forsvaret er for lite, spesielt Hæren! Vi må få lovnader om å nå 2%’en! Huitfeldt kom inn på at økt alliert tilstedeværelse i Nord provoserer Russland mer enn om vi hadde fått en oppbygging av egne styrker (personell og materiell) til å gjøre jobben med beredskap og avskrekking. Hun ønsker seg også et betydelig større Forsvar enn det vi har i dag.

Både Navarsete og Huitfeldt kom inn på behovet for helikoptre til Hæren, men Navarsete sto alene om å bevare Andøya som base for maritim overvåking. Paneldeltagerne var meget fornøyde med gjennomføringen. Hovedinntrykket var at det var to imot en i debatten, men Bakke Jensen fikk litt mer støtte fra Huitfeldt, hvis parti har støttet noen av Regjeringens forslag, blant annet Andøya-vedtaket.

Leder BFO Jens Jahren innleder debatten med debattantene Frank Bakke Jensen (H), Liv Signe Navarsete (SP) og Anniken Huitfeldt (A).

BFO og Parat Forsvars innleide seilbåt i Pollen. Kontor, overnatting og intervju-studio under Arendalsuka.

Et yrende liv i sentrum og spesielt i Pollen under Arendalsuka.

BESØK PÅ BÅTEN

Med BFOs og Parat Forsvars sentralt beliggende båt i Pollen, ble det mye besøk og mange gode samtaler. Forsvarsminister Frank Bakke Jensen tok etter invitasjon seg god tid under besøket, og vi fikk pratet om alt fra fordeler og ulemper med Ny Militær Ordning og Utdanningsordning, til mangler og svakheter med dagens Forsvar. BFO produserer egen podkast fra samtalen. Vi møtte en både saklig og humorfylt forsvarsminister, selv om han måtte tåle litt konstruktiv kritikk.

Liv Signe Navarsete ble også tatt vel imot, og lyttet villig til det BFO og Parat Forsvar orienterte om. Senterpartiet har markert seg godt som et

forsvarsvennlig parti i opposisjon, og under den gode og lange samtalen, fikk hun flere tips som kan tas med videre i forsvarsdebatten. Også denne samtalen vil bli lagt ut som podkast.

DELTAGELSE PÅ ØVRIG FORSVARSDEBATT

Både leder BFO Jens Jahren, nestleder Rune Rudberg og redaktøren av Offisersbladet (undertegnet), prøvde å få med seg øvrige forsvarsdebatter på de mange stedene i Pollen. Kvalitet og utbytte av disse var variabelt, men det er positivt at det under disse debattene er fullt i salen/lokalet. Det betyr at folk er opptatt av for-

svarsdebatten! Flere av debattene handlet om at vi har et for lite Forsvar, Norges forpliktelser overfor NATO, det positive med, men også utfordringene med stadig større alliert tilstedeværelse i Norge. Forholdet til et stadig mer «offensivt» og selvhevdende Russland var et interessant tema. Økende fokus på Arktis var også tema for debatt.

Konklusjonen er at BFOs og Parat Forsvars tilstedeværelse på den politiske arenaen som Arendals-uka er, utvilsomt er nyttig, også for politikerne. Det er en Vinn Vinn-situasjon.

NASAMS-kontrakt med Australia

Kongsberg Defence & Aerospace AS (KONGSBERG) fikk kontrakt med Raytheon Australia for levering av NASDAMS komponenter til en verdi av 1.6 milliarder kroner. Raytheon Australia er hovedleverandøren til "Australian Government Land 19 Phase 7B program". (kortet ned og oversatt fra pressemelding)

Einar Holst Clausen

Veteran MC-treff på Bæreia

Bæreia arrangerte MC-treff for 120 deltakere! Et meget vellykket veteran treff selv om været ikke ble det beste. Norgesvennen og for mange vel kjente Louis Assi fra Ebel es Saqi var invitert til å holde et foredrag om situasjonen i dagens Sør-Libanon. Det vekket mange minner for de fleste på en fredags kveld. Louis Assi praterte flytende norsk, Foredraget fikk stående applaus. Etter foredraget fikk Louis veteran senterets «coin».

Bandet «Veterans Rock» (5 UNIFIL-veteraner) holdt konsert på lørdag. Bandet som har vært støttet av NVIO og veteran senteret. Har holdt en rekke konserter for veteraner i 2019. På dagtid lørdag skriver NVIO på sine hjemmesider: «Den viktigste del av MC-treffet er lørdagens kjøretur. I år gikk turen fra Bæreia, via Kongsvinger til Torsby i Sverige. Herfra gikk turen videre til Sunne hvor vi møtte svenske veteraner, som hadde tatt en liten pause fra markeringen av den lokale veterandagen, ved det såkalte Stamfrändemonumentet (innvandrings- og utvandringsmonumentet) til felles lunsj og fotografering. Fra Sunne gikk turen videre til Charlottenberg og derfra tilbake til Bæreia, en rundtur på ca 25 mil. Det å kjøre MC sammen med andre veteraner i en lang kolonne er en stor opplevelse. For de fleste veteraner er det en opplevelse som man har kun en gang i årets i forbindelse med MC-treffet. Det er blant annet derfor MC-treffet er så viktig for mange veteraner».

Officersbladet gratulerer veteran senteret og NVIO med god veteran aktivitet og god veteran ivaretagelse!

Einar Holst Clausen

«NATOs progress in meeting the new Russian challenge»

Dette var temaet på IFS sitt andre seminar i rekken denne sommeren, et meget aktuelt tema også dette. Professor og direktør for IFS Kjell Inge Bjerga innledet og senere ledet debatten. De to svært kunnskapsrike foreleserne denne dagen var Russlandspert professor Katarzyna Zysk, som er forskningssjef ved IFS, og Dr Brad Roberts, Director of Center of Global Security Research at Lawrence Livermore National Laboratory, USA.

Katarzyna Zysk tok blant annet for seg trusselen fra hypersoniske missiler/ballistiske missiler (med eller uten atomladning), som Russland har, og fortsetter å utvikle. Fra 2021 mener hun at de fullt ut har bygget ut denne kapasiteten. Hun fortalte også at det nå forskes på kinetiske våpen. Det vil si missiler med så stor hastighet at anslagskraften og virkning i målet er like stor som en mindre atomladning. Man antar at Russland har kommet lengre enn USA på ovennevnte felt. Det debatteres nå også rundt det faktum at stormakter har atomvåpen primært for å opprettholde en frykt-balanse «strategic deterrence». Russland ønsker dessuten å «fortelle» Vesten at de har muligheten til, og er villige til å bruke ikke-strategiske atomvåpen, sa Zysk. Slike våpen kan bæres av strategiske jager/bombefly, ubåter med flere.

Brad Roberts stilte spørsmålet om hva USA/NATO har gjort for å møte denne Russiske utfordringen, og han er ikke sikker på om de har kommet så langt med å komme opp med tiltak, som de selv hevder. For dette representerer en betydelig investering, som igjen må godkjennes av Kongressen. Roberts mener Vesten bør prøve å forstå hovedgrunnene til en mulig konflikt, og få til en politisk dialog som kan føre til bedre forståelse, og forhåpentligvis en nedrustning. Han trakk i den anledning frem særegenhetene til Clausewitz og Sun Tzu. Han viste til at både Russland og Kina er åpne om deres kapasiteter og strategi, og at de på den måten viser tankesettet og hvilken styrke de har. Nå er det også slik at Russland praktiserer utstrakt bruk av etterretning, hacking, desinformasjon, påvirkning (presidentvalget i USA), som kan skape politisk usikkerhet og være destabiliserende enten det er i USA eller i EU eksempelvis. For å illustrere noe av den Russiske kulturen, dro Roberts et Russisk ordtak: «Den evige fred varer bare til neste krig». (Med forebehold om feilsiteringer)

Einar Holst Clausen

Seminar i regi av Institutt for Forsvarsstudier og Norsk Utenrikspolitisk Institutt

Officersbladet var på IFS og NUPIs seminar i Kulturhuset Oslo den 20. juni.

Tema: Fagmilitært råd og kommende Langtidsplan for Forsvaret (LTP).

Statssekretær i FD, Tone Skogen gikk langt i å innrømme at de ikke tok høyde for økt trusselnivå i inneværende LTP. Hun var innom følgende temaer:

- Fare for hybride trusler er økende
 - Vi er sårbare for cyberangrep
 - Totalforsvaret blir stadig mer prioritert
 - Vi må bli enda bedre på mottak av alliert hjelp
 - Det er forbedrings-potensiale på logistikk-siden
 - Norge må nå ta mer ansvar for eget og alliert forsvar
- Hun oppfordret til åpen debatt rundt Forsvarssjefens fagmilitære råd og LTP.

Av andre innledere ønsker jeg å fremheve kontreadmiral Sverre Nordahl Engeness fra Forsvarets Operative Hovedkvarter i Bodø sitt innlegg:

«Dilemmaer og utfordringer fra et operativt perspektiv» Et glitrende innlegg. Han understreket at Norge har enorme havområder å holde kontroll over! Norge har ønske om å være NATO i Nord. Det er en utfordrende balansegang mellom evne til mottak av alliert støtte og egen styrkeoppbygging. Større mottak av alliert materiell, samtidig med egen forflytning av materiell og personell er utfordrende.

Vi er godt øvet og tilpasset NATO-standarder, men vi må også evne å drive selvstendige operasjoner. Vi må bli bedre til å utnytte vår moderne teknologi, samtidig som økt bruk av autonome systemer og økt datakraft, er utfordrende/krevende. Vi har valgt å gå for kvalitet fremfor kvantitet, sa Engeness.

Han sa også at mesteparten av FOHs virksomhet i fredstid, er rettet inn mot det sivile samfunnet. Seminaret ble avsluttet med paneldebatt og spørsmål/svar fra salen.

Einar Holst Clausen

KNM Thor Heyerdahl

til NATOs ståande maritime styrkar

Dei neste fire månadane skal mannskapet om bord på fregatten KNM Thor Heyerdahl stå på beredskap for NATO, i ei av NATOs ståande maritime reaksjonstyrkar, SNMGI.

Skipssjef Arild Skoge er klar for oppdraget de nå tar fatt på. Foto: Daniel Netland, Forsvaret.

TEKST: MARIUS VÅGENES VILLANGER,
SJØFORSVARET
FOTO: DANIEL NETLAND OG JAKOB
ØSTHEIM, FORSVARET

– Bidraget til NATOs ståande styrkar er ei viktig prioritet for Noreg, og ein vesentleg del av byrdefordelinga i forsvarsalliansen. Ei slik deployering er ein unik arena for å trene for eit høgintensitets-scenarion og gjennomføre operasjonar med våre næraste allierte, seier skipssjef på KNM Thor Heyerdahl, kommandørkaptein Arild Skoge.

Skoge og hans besetning er no klare for å ta fatt på oppdraget. Eit oppdrag som er prega av alvor og pliktar.

– Det er klart at vi jobbar i Forsvaret og er kjende med alvoret som ligg i det. I ei usikker sikkerheitspolitisk tid så stadfestar Noreg si vilje til å stille opp saman med andre. Som ein del av NATOs hurtige reaksjonsstyrker er vi dei første som vert sett inn dersom fridomen til alliansen vert truga eller utfordra, seier skipssjefen.

Hovudoppdraget deira vil vera å sørge for

opne hav og trygge forsyningslinjer for sjøfarande i det nordlige Atlanterhav.

– Det er eit poeng at vi er avhengig av trygge forsyningslinjer over Atlanterhavet for at Europa skal få forsterkingar frå Nord-Amerika dersom det skulle vere nødvendig. Derfor er det også eit poeng at vi patruljerer desse områda. NATOs ståande maritime styrkar vil derfor bidra til den maritime situasjonsforståinga. Med varslings-tider på timer og dagar, må forståinga for eit viktig operasjonsområde ligge til grunne i fredstid, forklarar Skoge.

KNM Thor Heyerdahl driv RAS-operasjon (replenishment at sea) med hangarskipet USS Harry S. Truman i november 2018. Foto: US Navy

KNM Thor Heyerdahl. Arkivbilde.
Foto: Jakob Østheim, Sjøforsvaret

HISTORISK DEPLOYERING

– Fartøyet er oppkalla etter Thor Heyerdahl som for 50 år sidan kryssa Atlanterhavet med RA I og RA II. Thor Heyerdahl var tydleg på betydninga av havet og menneske si avhengigheit av dette gjennom historia. Dette vil nok ikkje endre seg i framtida. Havet er også eit satsingsområde for Noreg, for å sikre at vi fortsatt tek vare på våre verdier. Disse verdiane skal vi vere med å ivareta og føre vidare til neste generasjonar, seier Skoge.

Det siste året har vore hektisk for besetninga på KNM Thor Heyerdahl. I løpet av den siste

tida har dei vore gjennom det periodiske mønstringsløpet for å sikre at fartøyet og besetninga heldt dei måla som krevjast i forkant av ei slik deployering.

– Oppløpet til ei slik deployering er prega av mykje trening og øving. No gler vi oss til fortsettinga av å vidareutvikle det høge nivået saman med våre allierte i øvingar og operasjonar i månadene som kjem, avsluttar Skoge.

KOMMANDOFARTØY

KNM Thor Heyerdahl vil den første veka av

deployeringa ha rolla som kommandofartøy for styrken. Noreg hadde sist kommando over NATOs ståande maritime fregattstyrke i 2017 med fartøya KNM Roald Amundsen og KNM Otto Sverdrup.

Sjøforsvaret har jamleg bidrag i NATOs ståande maritime styrkar. Sist med mineryddaren KNM Hinnøy som i slutten av juni returnerte etter ei fire månadar lang deployering i NATOs ståande minerydderstyrke. I 2020 overtek Noreg kommandoen for ei av dei ståande fregattstyrkane og ei av dei ståande minerydderstyrkane.

G/ATOR

- aktuell bakkeradar for Norge?

Offisersbladet har tidligere skrevet om hvordan US Marines erstatter fem gamle radarsystemer med den nye multifunksjonsradaren, G/ATOR produsert av Northrop Grumman. Radaren gir både en forbedring i ytelse og den gir stordriftsfordeler med tanke på opplæring, logistikk og vedlikeholdskostnader.

Photo by Lance Cpl. Leo Amaro

PASSERT FØRSTE OPERASJONELLE TESTER

I mai i år ble blokk 1 og 2 av AN/TPS-80 Ground/Air Task-Oriented Radar, eller G/ATOR godkjent av US Marines i de første operasjonelle testene, kjent som IOT&E.

IOT&E er en streng fase av testing som et nytt system gjennomgår for å fastslå at det er egnet for operasjonelt bruk og klart for full innfasing. Milepælen demonstrerer systemets levedyktig-

het og indikerer at US Marines er klare til å bruke radaren i felt, skriver Northrop Grumman i en pressemelding.

"Gjennom vårt nære partnerskap med US Marines er vi nå klare for at operative enheter kan benytte seg av fordelene dette radarsystemet tilbyr," sier Christine Harbison, visepresident for land og avionikk C4ISR hos Northrop Grumman.

Så langt er åtte systemer blitt levert til US

Marines. Tidlig i 2017 leverte Northrop Grumman seks systemer fra den første produksjonslinja, mens de første Galliumnitrat (GaN) systemene ble levert fra juli 2018. Det er Galliumnitrat-versjonen av systemet som har blitt brukt til utviklings-testing og IOT&E godkjenningen.

I GANG MED FULL PRODUKSJON

Tidligere i sommer ble Northrop tildelt kontrakten for full produksjon av G/ATOR av US Marines

Photo by Ashley Calingo

verdt 958 millioner dollar. Kontrakten inkluderer ytterligere 30 radarer.

“Northrop Grumman og US Marines har kommet sammen for å lage den beste mulige bakkebaserte radarløsning som overgår alle kjente trusler på dagens slagmark,” sier Christine Harbison i pressemeldingen.

LENGRE REKKEVIDDE

Dagens konfigurasjon av G/ATOR er hoved-

sakelig en middels rekkevidde radar. Etter det Offisersbladet forstår vurderer US Marines også å erstatte sin nåværende langdistanseradar (AN/TPS-59) med G/ATOR i en lang-rekkevidde konfigurasjon. Ifølge åpne kilder har AN/TPS-59 en rekkevidde på 400 nautiske mil. Offisersbladet er kjent med at Northrop har gjennomført flere vellykkede tester med den langtrevkende versjonen av G/ATOR.

G/ATOR er en avansert Active Electronically Scanned Array (AESA) multifunksjons radar som utnytter Galliumnitrat (GaN) for å gi omfattende sanntids 360-graders situasjonsforståelse mot et bredt spekter av trusler. Systemet er designet for å oppdage, identifisere og spore kryssermissiler, bemannede fly og ubemannede luftfartøyer i tillegg til raketter, bombekastere og artilleri.

Graduasjon ved Luftkrigsskolen

Etter tre års innsats og hardt arbeid har Luftforsvaret fått nye, unge, lovende offiserer. Sjef Luftforsvaret kastet glans over graduasjonen i Trondheim.

Sjef Luftforsvaret inspiserer graduantene. Kampluftvernets offiserer blir utdannet hos LKSK, men bærer Hærens uniform.

TEKST OG FOTO: HANNA SESSELJA
MIKALSEN

14.juni ble det avholdt graduasjon for kull 67 ved Luftkrigsskolen, det nest siste kullet på det som nå er gammel krigsskoleordning. Luftforsvarets Musikkorps marsjerte inn i borggården på Erkebispegården, som var fullstappet av både familie, venner, kolleger og skuelystne sivile og turister som ville få med seg begivenheten. Kull 67 fulgte på, anført av

kullsjef Maj. Skarsvåg. Skolesjef Ob. Gaustad stilte opp deltakerne, og avleverte både kullet, fanevaktene og musikkorpsset til Sjef Luft, Gen. Maj. Skinnarland.

Etter en oppstilling med inspeksjon, parade for Luftkrigsskolens fane, musikalsk innslag og overflyging av F-35, marsjerte kullet inn i ærverdige Øysteinsalen. Her ble vitnemål og bestemannspriser utdelt, bevitnet av familie, venner og kolleger. Taler til graduantene ble holdt av represen-

tanter fra Forsvarets Høgskole, Luftforsvaret og Luftmilitært Samfund. Årets graduerende kull bestod av kadetter som har tatt bachelor i militære studier med fagretningene ledelse og luftmakt, ledelse, logistikk og ressursstyring, ingeniørfag, og human resource management. Kull 67 hadde både Maj. Skarsvåg og Maj. Fredriksen som kullsjef i løpet av sin tid på Luftkrigsskolen, og begge delte ut vitnemål sammen med Sjef Luft og Skolesjefen. Luftforsvarets Musikkorps fremførte et

Luftkrigsskolens fane paraderes foran det graduerende kull.

Sjefene og prisvinnerne fra kullet. Fra venstre; Lt. Sørmoen, Lt. Longva, Ob. Gaustad, Gen.Maj. Skinnarland, Lt. Dåsvatn, K.Sjt. Flatås, Fenr. Pettersen, Lt. Granrusten, Lt. Stein.

Det graduerende kull feirer med tradisjonell luekasting.

Graduantene skal stilles opp for fotografering.

Det graduerende kull med Sjef Luftforsvaret, Skolesjef, og Kullsjef.

mangfold av musikalske stykker, som løftet graduasjonsseremonien til en verdig og minnerik anledning for deltakerne.

Det ble utdelt bestemannspriser i seks kategorier:

- Sjef Luftkrigsskolens premie i idrett - Lt. Eskil Søreng Stein.
- Sjef Luftkrigsskolens premie til beste skytter - Lt. Hallvard D. Sørmoen.

- Luftmilitært Samfunds premie til beste Bacheloroppgave - Lt. Kristin Svare Granrusten
- Sjef Luftforsvarets Diplom (for fremdragende skoleprestasjoner) - Lt. Kristin Svare Granrusten, Lt. Sigurd Longva og Fenr. Alf Kristian Pettersen.
- Sjef Luftforsvarets Ærespemie - Lt. Espen V. Dåsvatn.
- Luftkrigsskolens premie til beste Kadett - Fenr. Alf Kristian Pettersen.

Etter graduasjonsseremonien ble det fotografering med kullet og familie i Erkebispegården, før det gikk transport opp til Luftkrigsskolen. Skolens kjøkken serverte delikate snitter i kjent stil, og kullet fikk vist frem både skolen og innslag fra utdanningsløpet til sine familier. Senere på kvelden ble det tradisjon tro graduasjonsball, hvor Luftforsvarets nyeste offiserer ble feiret som seg hør og bør etter tre års skolegang.

Luftforsvaret og Veteransenteret på Bæreia med hver sin golfturnering

Første helgen i august var det igjen tid for det store «Luftslaget». Luftforsvarets golfturnering på Kongsvinger golfbane. Samme helgen arrangerte også Nasjonalt Veteransenter på Bæreia VM i golf, det vil si veteranmesterskap. I flotte naturomgivelser og på Norges beste golfbane (kåret 5 år på rad), fikk ansatte, tidligere ansatte og veteraner fra Luftforsvaret prøvd sine golf-ferdigheter! Dagen etter var det veteranenes tur. BFO stilte med tilleggspremier og var vitne til varierte golfferdigheter, men stor glede og innsats! Premieutdeling for veteranene var på Bæreia, med påfølgende sosialt samvær. Flotte tiltak begge turneringene! Her er resultatene:

Luftslaget resultater:

Klasse A (slag golf): 1. Jean Henning Holmen, Hauger golfklubb 2. Knut Bøle, Onsøy GC 3. Christian Kvamme, Elverum GC

B klassen (stableford): Kristin Eide, North cape GC, Jan Henning Skar, Vestfold GC, Widar, Hvamb, Kongsberg GC

Resultatene i Veteranmesterskapet (VM):

Stableford/poengkonkurranse: 1. Tom Runar Borgen Tyrifjord Golf Klubb, 2. Jon Ragnar Krogstad Kongsvingers Golf Klubb, 3. Dagfinn Wærness Aalesund Golf Klubb

Slag golf: 1. Dagfinn Wærness Aalesund Golf Klubb, 2. Øistein Bråthen Miklagard Golf, 3. Jon Ragnar Krogstad Kongsvingers Golf Klubb

Int Ops tjeneste: 1. Dagfinn (Libanon, Kosovo, Afghanistan), 2. Øistein (Libanon), 3. Jon Ragnar (Tidligere Jugoslavia), 4. Tom Runar (Libanon, Kosovo, Afghanistan)

Alle samlet for gjennomgang og informasjon før start.

Sjefen for Forsvarets Veteransenter Bæreia har fortsatt noe å hente hva angår teknikk.

Luftslaget hadde et rikholdig premiebord!

Vandrepremien for førsteplass i Veteranmesterskapet deles ut!

Sosialt samvær på veteransenteret Bæreia etter golfturneringen.

På utsiden – uten sikkerhetsklarering

Å stå på utsiden og se inn, ikke få lov til å gjøre jobben mer. Noen har bestemt at en er en risiko. Noe farlig som ikke er verdt noe. Følelsen av hjelpeløshet og avmakt kryper oppover ryggen.

Alt inni meg skriker at dette er feil. Stemplet som en dømt person. Men uten rettssak, dommer eller alt som heter rettssikkerhet. Noen man ikke kjenner, de kjenner ikke deg, aner ikke noen ting om deg, har bestemt, dømt deg, strippet deg for verdighet og verdi. Ikke vil de snakke med meg engang. De henviser deg til et stykke papir som man ikke gjenkjenner, alt jeg gjorde var å være ærlig. De skriver du har gjort noe - dette noe, vagt og ikke mulig å forstå, en regel de ikke engang henviser til, som er tolket av en som ikke kjenner saken eller meg, annet enn det som kan leses på en skjerm, har bestemt at jeg ikke er verdig. Da er man rettsløs og dømt.

Takket være BFO har jeg fått vite hvilken paragraf de bruker. Alt man ønsker er å finne en løsning, samarbeide mot en utgang. Det er kollegaer som sitter der. Personer man kjenner, har gått på skole med, delt telt og hatt mye moro med. Nå er de tause. Beveger seg i skyggen. Vil ikke bli snakket til.

Alt man ønsker er å gjøre det man har sverget - Lojal og trofast inntil Dovre faller. At noen påstår at man kan bli fristet til økonomisk utroskap er en drøy påstand å komme med. Da kjenner dere IKKE meg. Jeg har mine økonomiske problemer, men derfra til å selge informasjon om det jeg har sverget å beskytte er så hårreisende og så langt fra sannheten det er mulig å komme, og dette fordi en paragraf sier det.

For å se litt humoristisk på det, så er jeg ikke voldtjektsmann selv om jeg har utstyret til det. De aller fleste, selv de som vedtar slike paragrafer, skjønner at slik påstander er absurd og tatt helt ut virkeligheten. At noen er påtaler, dommer og eksekutør i samme setning er ikke en rettsstat verdig. Håper noen leser dette og stiller de rette spørsmålene. Verdighet og respekt gjelder for meg også!

Hilsen en som står på utsiden!

Boliglån
fra 2,34 %

Litt høy rente på boliglånet?

Som medlem i BFO er du sikret et av markedets aller beste renter på boliglån. Flytter du lånet til Gjensidige Bank kan du fort spare inn kontingenten og vel så det.

Sjekk hvor mye du kan spare og få et uforpliktende tilbud på **gjensidigebank.no**

Priseksempel: Boliglån inntil 50 % av verdigrunnlag. Nom. rente 2,34 %, eff.rente 2,42 %, 2 mill., o/25 år, totalt: 2.658.610,- Gjelder for medlemmer i YS som bruker banken aktivt. Prisen er per 21.8.2019 for nye lån og kan bli endret.

338 skvadronens historie lever videre!

Norges «Tigerskvadron» ble offisielt nedlagt 1. april i år, etter 65 år på Ørland!
Men nå har næringslivet på Brekstad åpnet 8'ern Pub, og skvadronen har donert alt de hadde memorabilia og rekvisitter til utsmykning av puben.
På den måten lever nå 338 skvadron videre!

Baren er som en kombinasjon av flystripe og skvadronsbar, med alle detaljer på plass!

Tidligere OTV i BFO og PIO på Ørland Morten Rosenlund, er sentral i oppbyggingen av 8'rn Pub.

Bardisken med det særegne lynet til 338 skvadron.

Åpningen av 8'rn Pub var svært populær – fullt hus!

Ordfører Ørland kommune Tom Myrvold og pilot fra Ørland Hovedflystasjon klipper snoren på åpningsdagen.

65 år med 338 skvadron på Ørland.

Her gjenskapes operasjonsrom med kart pekere formet som jagerfly.

God stemning på åpningsdagen.

338's skvadronsbil foran inngangen til puben.

TEKST & FOTO
EINAR HOLST CLAUSEN

Etter gravøl på stasjonen, ble alle skvadronens F-16 fly fløyet opp til Bodø, der de skal operere ut levetiden. Det vil si til alle de nye F-35er innfaset. Siste side i 338 skvadronens 65-årige historie på Ørland ble skrevet. Men det aktive miljøet rundt «Tigerskvadronen» ønsket å ta vare på historien, og etter samtaler med næringslivet, besluttet investorer å bygge en pub som tok vare på historien. På rekordtid ble det funnet et lokale på Brekstad, og byggingen startet. Ildsjeler sørget etter hvert for at alt skvadronen har samlet gjennom årene, ble avlevert, og fikk sin behørig plass i puben. Det er til og med laget gulv som en flystripe, med nedfelte landingslys, og over baren ligger offisers-luer fra mange nasjoner, som skvadronens flygere har rappet gjennom tidene. På veggene henger skvadronsbilder fra etableringen og frem til i dag, og taket er pyntet med fallskjermmer,

Offisiell åpning av 8'ern Pub ble foretatt av ordføreren selv lørdag den 10. august. Å komme inn i lokalet var som å komme inn i et skvadronsbygg i gode gamle dager. Lokalet osrer av 338-historie og skvadronsliv! Så kom det også flere av gamlegutta og jentene tilknyttet skvadronen fra 70/80-tallet, i tillegg til nylig tjenestegjørende og mange sivile nysgjerrige. Fordelen med en «skvadronspub» på utsiden av gjerdet, er at det sivile samfunnet kan få et unikt innblikk i det ellers så lukkede skvadronslivet inne på en base.

Utover kvelden ble den 500 kvadratmeter store 8'ern Pub fylt til randen med feststemte mennesker fra både hovedflystasjonen og fra Brekstad. Det er godt å se at 338 skvadron lever videre! Befalets Fellesorganisasjon og Offisersbladet gratulerer med etableringen og ikke minst for bevaringen av minnet om en stolt skvadron og Norges eneste «Tiger» skvadron. Dette er nemlig på mange måter også veteranvirksomhet i praksis.

Vinduene er selvfølgelig foliert med F-16.

Utvikling av ny plan for vår sikkerhet

I disse dager er det innspurt på utarbeidelsen av det fagmilitære rådet som skal leveres den 8. oktober til Forsvarsministeren. Med det mandatet som ble gitt tidlig på våren har dette vært et stort og omfattende arbeid. Mandatet ga vide rammer og peker klart i retning av et styrket Forsvar. Derfor er det høye forventninger til at dette synliggjøres i rådet. Her er jeg optimist fordi det gjennom hele året har blitt gitt et klart uttrykk fra Forsvarets ledelse om at dagens minimumsforsvar er for lite. Det samme minimumsforsvaret har også store utfordringer når det gjelder bemanning. Dagens system med «leanmanning» har blitt underbemanning på mange områder. Dette må adresseres klart og tydelig i rapporten som overleveres den 8. oktober. I hvert fall hvis målet er å få et forsvar med bedre utholdenhet, robusthet og reaksjonsevne.

De senere år med overoptimistisk tro på at ulike personellreformer skal heve den operative evnen uten å fylle på med mer personell har vist seg å ikke fungere. Dette gjelder særlig for utdanningskvotene på all utdanning.

Under og etter utdanningsreformen ser vi fortsatt at det er minimalt antall plasser. Under sitt forrige fagmilitære råd var anbefalingen å ikke iverksette en omfattende utdanningsreform før OMT hadde satt seg. Dette ble ignorert i arbeidet med langtidsplanen da fristelsen for raske, antatte effektiviseringsmidler ble for stor. For det første ble det tatt en stor risiko da en ikke var kjent med hvilken type utdanning som er påkrevd i et modernisert personellsystem, for det andre er det ingen sikker oversikt over utdanningsbehovet og for det tredje er det helt klart at det nye utdanningssystemet er meget sårbart når det gjelder antall på de ulike utdanningene. I sum gir dette en situasjon som gjør det krevende å raskt øke antall ansatte og møte kravene om økt utholdenhet og robusthet. Dette tema må problematiseres og settes fokus på i det rådet som gis. Her må det tas tak for å rette opp de hull som finnes innen utdanningssystemet så raskt som mulig, og derved sørge for god produksjon av rett framtidig kompetanse.

I tillegg må det rettes et større søkelys på hvordan beholde personell. Det bør være det første spørsmålet som stilles når nye tiltak skal innføres eller ordninger fjernes; bidrar dette til å beholde ansatte? Det hjelper lite med gode søkertall på utdanning eller til stillinger som OR 2 når veldig mange unge velger å slutte tidlig. Våre egne tall ut fra vårt medlemssystem tilsier at et stort antall ansatte slutter før de blir 30. Dette er stikk i strid med målsetningene til OMT og etter så lang tid burde en sett bedre virkning av målet om å beholde og øke ståtiden. Når så ikke skjer må en tenke nytt. Det hjelper heller ikke at mange opplever meningsløse tilstander som risiko for at kvarter fjernes i stort antall på Rena eller at det ikke er gode bo-tilbud på steder som GP og andre. Det må i større grad enn tidligere også fokuseres på de daglige virkemidlene som preger hverdagen til de ansatte. Å gjøre dette sammen med en langsiktig strategi er løsningen for å beholde de dyktige menneskene som søker seg til Forsvaret.

Denne høsten skal vi også reforhandle hovedavtalen i staten. Den er et av fundamentene for å ha medvirkning og tett samarbeid på arbeidsplassen. I forsvaret drives det partssamarbeid hver dag, først og fremst med tillitsvalgte som har tatt en rolle i tillegg sin daglige jobb. Det samarbeidet som eksisterer mellom arbeidsgiver og tillitsvalgte bidrar til gode forhold på arbeidsplassen, det gir et bedre beslutningsgrunnlag for ledere og det gjør at arbeidstakere er engasjert i sin arbeidshverdag. Et eksempel som jeg vil trekke frem for å synliggjøre viktigheten av dette, er den involveringen FSj legger opp til i det fagmilitære rådet. Her er han tydelig på at det å få innspill fører et bedre grunnlag for ham i det rådet som skal gis. I våre innspill til arbeidet med å utvikle hovedavtalen har jeg vært tydelig på at vi må tydeliggjøre og styrke de tillitsvalgte sin posisjon og vilkår. Den tillitsvalgte er kjernen i samarbeidet både lokalt og sentralt og det må legges bedre til rette for tillitsvalgtes arbeidsforhold enn det vi ser i dag. Dessverre ser vi gjennom bortfall av dagens velfungerende frikjøpsavtale at partssamarbeidet er under press. Dette er et skritt i feil retning, og en viktig grunn til at den tillitsvalgte sin posisjon må styrkes i Hovedavtalen.

Jens Jahren
Leder BFO

Var HR verre før?

«Nu går alt så meget bedre» er omkvedet fra FD og flere mellomledere i FST. Det er flere i Nord og Sør, det er mer seiling, mer flytimer, trening og øving. En del av dette er sikkert rett – men hva er prisen?

Forsvarets driftsbudsjett blir mindre år for år. I nominelle kroner og prosentvis del av forsvarsbudsjettet. Dette har blant annet gitt seg utslag i at dagens forsvar er mindre enn det var i fjor – og året før der. Årsrapporten til Forsvarssjefen viser dette. Det har heller «aldri» vært så få inne til førstegangstjeneste som det var i 2018.

Effektivisering har vært omkvedet i de siste 12 årene. Og Forsvaret har levert! Det har vært en vridning av årsverk, det har vært flyttinger og reell nedbemanning. Til en viss grad har det også vært teknologisk utvikling som har skapt effekt. Men det har også vært en reell flytting av oppgaver fra forvaltningen over på operative sjefer og den enkelte ansatte. Hva dette har medført av tapt tid til operativ virksomhet sier historien svært lite om. Det er et annet budsjett.

Regnskapet for «det andre budsjettet» begynner å bli tydelig. Og det er et økende underskudd på bunnlinjen. Her er det poster som inneholder frustrerte ledere som opplever en annen hverdag enn hva de hadde sett for seg, det er økende grad av vakanser, det er variert forvaltning fra avdeling til avdeling og det er oppgitte ansatte som ikke får svar eller blir fulgt opp som forventet. Og fra høsten av – iallfall fra 2020, vil det bli problemer med å utdanne nok befal fordi kull med forrang skal ha sin obligatoriske undervisning.

Er dette sant? De siste månedene, senest i ferien, har BFO fått henvendelser fra medlemmer som lurer på hva de skal gjøre 1. august – arbeidsgiver har tatt ferie uten å ha gitt nok informasjon. De siste månedene har det vært saker hvor ansatte forhandler om sluttpakker – fordi de har fått nok av (mangel på) systemet. Det har vært rettsaker de siste to årene hvor (mangel på) relasjon mellom arbeidsgiver og -taker har vært tema. Rent bortsett fra at Forsvaret taper penger på denne måten, er tap i anseelse og omdømme uendelig mye større og mer alvorlig. Vi har tidligere påvist en enorm turnover blant de unge ansatte. Nå er det flere mellomledere som også tar jobber i det sivile. Når de også opplever en arbeidsgiver som «ikke innvilger permisjon uten lønn første år», vil det selvfølgelig bli verre å få disse tilbake – de må jo si opp relasjonen til Forsvaret fullt og helt.

På **utdanningsfronten** er det murring blant kadettene, det er «spennende» å se på neste års utvikling på søknadene til Forsvaret og allerede har det vært knoppskyting av utdanninger som ble lagt ned for to år siden. Når vi legger til at man i 2020 har bundet mange plasser i hvert kull av FBS for å gi utdanning til andre, og at skolene er underbemannet – målt etter så å si alle parametere, så er det absolutt på tide å tilføre det skjulte regnskapet flere ressurser.

BFO er helt overbevist om at det er sterk sammenheng mellom de ulike symptomene vi ser og opplever hver dag, og de tøffe kravene til effektivisering av et driftskapittel som allerede er for lite. Når arbeidsoppgavene ikke tas vekk, vil ansatte løse de uansett. Tilsynelatende har man da skapt økonomisk balanse – «levert som forventet». (Mer)kostnadene er skjult i andre kapitler, i den enkeltes lojalitet til oppgavene og ansattes «dugnadsånd». Dette er en farlig og lite bærekraftig måte for butikkdrift, noe symptomene også viser.

Politisk kan man klare å male ulike bilder av virkeligheten. Det vi ser er langt unna det maleriet som noen beskriver – vi forholder oss til bilder og erfaringer mer enn fiksjon og modernisme.

Mye av problemene har oppstått de siste tre årene. Dette er sammenfallende med innsparing og reduksjonen av Forsvarets HR-kapasiteter. En ting er iallfall sikkert; Det var bedre HR før.

Bruk den erkjennelsen til å ta nye beslutninger som er bedre i takt med tiden vi lever i.

Jon Vestli
Kompentanseutvikler BFO

TUR TIL COGNAC FOR BFO'S MEDLEMMER!

Reiseleder, Runar Framnes, har siden 2005 arrangert konjakk kurs for Krigsskolen. Sammen med ABX Reiser tar han deg med på en 5 - dagers reise til hjertet av Cognac.

Det blir besøk hos Bache-Gabrielsen, Baron Otard, og ikke minst det 4. største huset av alle; Maison Camus. Her blander du din egen personlige XO som du får med deg hjem!

Reisen er lagt opp som en eksklusiv liten gruppereise der antallet deltakere er max 14 personer. Les uttalelser på abxreiser.no fra tre BFO medlemmer, Bjørn Tangnes, Jens Tore Alfei og Trond Thorstensen, som har vært med tidligere på reiser til Cognac.

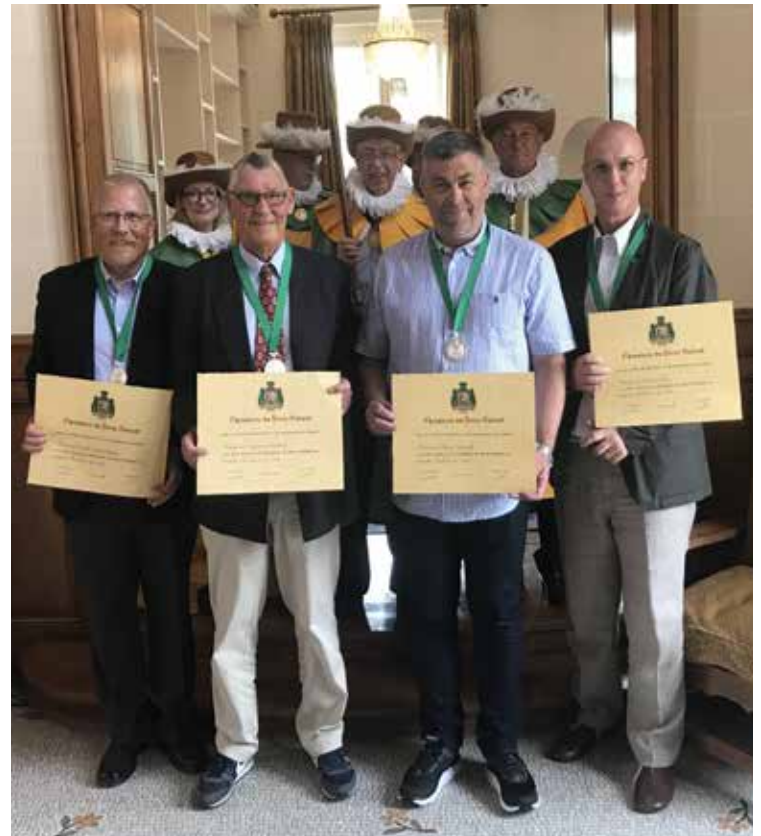
PROGRAM

- Søn. 13. 10. Gardermoen - Bordeaux. Transfer til Cognac og innsjekk på vårt lille, hyggelige hotel - Cheval Blanc. Om kvelden spiser vi 3-retters middag på Le Bistro de Claude som er en favoritt hos lokalbefolkningen. (www.bistro-de-claude.com).
- Man. 14. 10. Etter frokost besøk vi først Cognacmuseet for dem som måtte ønske dette. Deretter blir det omvisning på Chateau de Cognac/Baron Otard med konjakk smaking og lunsj i borggården. Kvelden benyttes på egenhånd, og vi anbefaler et besøk hos en av de mange hyggelige fortaus restaurantene i sentrum.
- Tirs. 15. 10. Da er vi kommet til «Den Store Dagen» hos Maison Camus. Vi starter med en omvisning og instruksjon om «Hvordan konjakk blir til». Familieoverhodet Jean-Paul Camus ønsker oss velkommen til slottslunsj som inkluderer utsøkte viner, eldgammel konjakk, og opptak til ridderordenen «Det Galante Glass/ Chevalerie du Verre Galant». Det blir konjakksmaking og blanding («Master Blending») av egen privat XO som du får med deg hjem.
- Ons. 16. 10 Vi besøker tønne-maker, Vicard, som er Maison Camus egen bødtker, og får detaljert innføring i tønneproduksjon. Deretter omvisning, smaking og lunsj hos helsenorske Bache-Gabrielsen. På kvelden venter en 6 - retters gourmetmiddag på utsøkte Les Pigeons Blanc (www.pigeons-blancs.fr).
- Tors. 17. 10 Tidlig frokost og avreise til St. Emilion, den mest berømte vinbyen i Bordeaux med røtter fra romertiden. Byvandring med vinsmaking. Lunch på egenhånd på en av de mange sjarmerende restaurantene i sentrum. Transport til Bordeaux og avreise tilbake til Oslo.

Pris er 12.790,- pr. pers. i dbl.rom . Sgl.roms tillegg er kr 1 600,-. BFOs medlemmer får 600,- i rabatt pr. pers. Depositum a' kr 2 500,- blir fakturert ved påmelding og blir ikke refundert. Vi tar forbehold om endring av program og flytider.

PÅMELDING

Påmelding gjøres til post@abx.no (ABX Reiser). Hele programmet for turen ligger på ABXreiser.no - Ved spørsmål vedr. programmet kontakt Runar Framnes på mobil 464 10 532 eller runar.framnes@gmail.com. Andre spørsmål rettes til post@abx.no

Et utvalg av nyslåtte riddere!

Her blendes en privat XO, målet er en Fine Champagne.

NY BFO-MEDLEMSAVTALE!

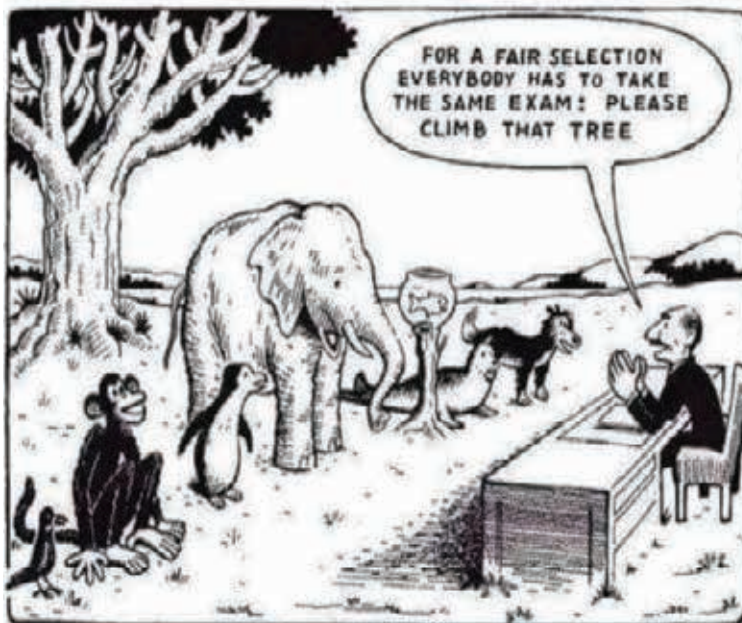

BFO er i den unike situasjon at vi styrer vår egen kunnskapsutvikling. Det som er avdekket som behov, blir dekket raskt.

HØSTEN 2019 VIL SKOLEN TILBY FØLGENDE SENTRALE KURS:

Retorikk gjennomføres 17.–18. oktober

«Retorikk er kunsten alltid å finne det som overbeviser mest effektivt». Dette ble sagt av Aristoteles for «ganske mange» år siden. Dette kurset setter fokuset på hvordan du skal benytte din kunnskap best mulig for å fremme ditt og BFOs standpunkter på en overbevisende måte.

Our Education System

“Everybody is a genius. But if you judge a fish by its ability to climb a tree, it will live its whole life believing that it is stupid.”

- Albert Einstein

Omstilling gjennomføres 13.–14. november

Omstilling handler om den formelle prosessen som er beskrevet gjennom lover, avtaler og reglementer. Dette kurset gir det kunnskap om hvordan Forsvaret har valgt å løse dette. Omstilling handler om endringer; det vil si at oppbemanning, teknologi-innføring, flytteprosesser, organisasjonsendringer, nedbemanning og annet er alle prosesser som skal behandles etter samme prosessbeskrivelse.

TV som leder gjennomføres 5.–6. desember

«Å beslutte når det uventede skjer i forhandlinger – under press og stress – til det beste for medlemmene.»

Dette kurset bevisstgjør deg på rollene tillitsvalgt og leder og sammenhengene mellom dem. Målet er å videreutvikle din atferd og metode for å få gjennomslag i drøftinger og forhandlinger. Det blir satt fokus på deg som person og hvordan du skal utnytte din kunnskap i rollen som tillitsvalgt.

AMU-kurs gjennomføres lokalt

BFO tilbyr deg og din avdeling et AMU-kurs som er godkjent som kvalifiserende for linjelederfunksjonen, AMU-representant og annet. Vårt kurs er todelt; teori over to lange eller tre vanlige dager sammen med en hjemmeoppgave basert på Arbeidstilsynets revisjonsmodell. Hjemmeoppgaven vil bli vurdert av våre ansvarlige, og har et skriftlig omfang på ca 10 sider. Når begge deler er gjennomført, vil kursbeviset sendt til deg personlig og til FPVS for registrering i SAP. Det vil bli gjennomført flere lokale kurs i løpet av høsten, basert på henvendelser fra regionen eller lokalforeninger.

Når du leser dette, har vi allerede gjennomført et kurs på Maukstadmoen, og det er rett før kurset blir gjennomført ved Garnisonen i Porsanger.

Annet

Mange vil sikkert savne kursene som omhandler lover, avtaler og bestemmelser i Forsvaret. Grunnen til at dette ikke er satt opp i høst er at svært mange av de sentrale og lokale avtalene er utdaterte eller i ferd med å bli reforhandlet. Jeg håper at dette faktisk vil skje før 2020 ringes inn da Forsvaret har behov for det. Dette betyr at du i løpet av våren 2020 kan forvente at de tunge kursene på lover og avtaler samt arbeidsrett blir satt på kalenderen.

Lokalt er det fortsatt et stående tilbud om kurs tilpasset avdelingen og de lokale behov. Her er det bare å melde behovet til meg eller tillitsvalgt for DIF'en. Dette kan være kurs for lokalforeningen, ATV'er eller andre behov dere har identifisert.

HAR DU ET ØNSKE ELLER BEHOV?

Ta kontakt med BFO-skolen eller nærmeste tillitsvalgt! Det enkleste er å sende en e-post via post@bfo.no

Kunnskap er makt!

OMSTILLINGS- OG TARIFFBREV 4/2019

Sommerferien er over for de fleste og sakte men sikkert starter aktivitetene for fullt. I denne utgaven dekkes hovedsakelig forhold som kommer utover høsten og neste år. Vi har startet egne forberedelser ift. at en ny Hovedavtale i staten skal forhandles i løpet av året. Ute ved avdelingene vil man merke at lokale lønnsforhandlinger står for tur, BFO vil følge samme opplegg som sist år.

AV FORHANDLINGSUTVALGET I BFO

NY HOVEDAVTALE I STATEN FRA 1. JANUAR 2020?

Statens har signalisert at de ønsker endringer i Hovedavtalen. Statens arbeidsgiverråd har reist rundt og informert om sine standpunkter ift. endringer de ønsker i Hovedavtalen. Rådet mener tydeligvis at forhandlinger skaper utfordringer ift. samarbeidet og ønsker fjerne forhandlingsparagrafen. De mener at medbestemmelsen blir betydelig bedre ivaretatt med bare informasjon og drøfting. BFO er forundret over rådets holdning, men vi sier gjerne ja til drøfting med en tvisteløsning - det er bare det at det vil ikke rådet ha. Vi er forberedt på at arbeidsgiver vil foreslå endringer som kan redusere medbestemmelsen og medvirkningen og tar utgangspunkt i dette, i våre forberedelser.

I BFO har vi hatt en intern runde i sekretariatet, vi samlet alle våre Hovedtillitsvalgte (HTV) og frikjøpte tillitsvalgte (FRITV) 19-20/8 og gikk gjennom Hovedavtalen paragraf for paragraf. Temaet var hvilke paragrafer og punkter bruker vi i Forsvaret, hvilke paragrafer brukes ikke. Gode og dårlige eksempler på hvordan Hovedavtalen forvaltes i Forsvaret – sett fra vårt ståsted.

2. til 4. september, samler vi ca 100 HTV, FRITV og arbeidsplassstillitsvalgte (ATV) og informerer og justerer våre innspill til YS Stat. Det er nestleder BFO som er med i arbeidsgruppen som skal forberede YS Stats innspill til forhandlingene. Vi er med på endringer, men ikke som reduserer de ansattes mulighet til påvirkning gjennom medbestemmelses- og medvirkningsperspektivet. Vi tror fullt og fast på at et konstruktivt og tillitsbasert samarbeid gir de beste resultatene.

TILPASNINGSAVTALE FOR FORSVARET

Tilpasningsavtalen for Forsvaret (TA) har samme utløpstid som Hovedavtalen (HA), nemlig 31. desember 2019. Dette betyr at partene i Forsvaret må fremforhandle en ny TA innen 1. april 2020. Vi kan ikke fremforhandle en ny TA, før resultatet fra de statlige forhandlingene er ferdig. Når tilpasningsavtalen er ferdig må partene se om det er behov for endringer i informasjons- og samarbeidsavtalen (IS-avtalen).

Vi vet at arbeidsgiver har sagt opp FRITV-avtalen og overlatt til driftsenhetene (DIF) å innvilge evt frikjøp av tillitsvalgte. Utfordringen er at DIFene mangler penger, og de vil ikke få

penger overført fra Forsvarsstaben – de overfører FRIKJØPs avtalen til DIF og tar innsparringen selv. Dersom det blir store endringer på dagens ordning, må dette få tilsvarende konsekvenser for ny TA og IS-avtale.

VEDLIKEHOLDSTJENESTEN I FORSVARET

Det var sagt at avtalen vi hadde med arbeidsgiver mht involvering i strategisk intensjonsavtale og vedlikehold gjaldt frem til høsten. Arbeidstakerorganisasjonene fikk to gode orienteringer om status fra Brigader Henry Lindbak før sommeren.

Vår HTV i FLO Sverre Holther sier at partene i FLO har blitt enige om verksteds organisasjon og endringene er som følger:

FLO vedlikehold legges ned pr. 1. september 2019 og Forsvarets verksteder og produksjonsstyring (FVP) etableres fra 1. september 2019

Alle verkstedene skifter navn. Nye navn er som følger: Forsvarets verksted Bjerkvik, Forsvarets verksted Østerdalen, Forsvarets verksted Horten, Forsvarets verksted osv.

Lars-Erik Jamtli (tidligere HTV Luft) sier at det pt. er lite informasjon. når det gjelder Luftvedlikehold og den strategiske intensjonsavtalen med Kongsberg Gruppen, men antar at arbeidet pågår for fullt jf. en pressemelding som ble sendt ut for en tid tilbake. Organisasjonene i Luftforsvaret ble informert om status på et HA/TA-møte i uke 34. I samme uke vil har organisasjonene har anmodet om informasjon i 1/2-årlig møte med sjef FST/HR.

Sentralt ble medbestemmelsen drøftet i Forsvarsstaben 4/6 og fra referatet står det om medbestemmelse:

NIVÅ 1

For sentralt nivå legges det opp til jevnlig informasjon til de tillitsvalgte gjennom de rutinemessige OU-referansegruppemøtene som avholdes hver fjortende dag. Ved ytterligere behov kan det innkalles til særskilte møter.

NIVÅ 2

Luftforsvaret skal løpende konsekvensutrede de forhold som berøres av arbeidsgiveransvaret underveis i prosessen.

Konsekvensutredningene skal gjøres til gjenstand for medbestemmelse i DIFen i tråd med lokal informasjons- og samarbeidsavtale. Konsekvensutredninger vedlagt referat fra drøftinger av disse, skal sendes FST innen 30. september 2019.

Det forutsettes at FLO som DIF gjør en selvstendig vurdering av konsekvensene for egne ansatte og at dette gjøres til gjenstand for medbestemmelse i FLO, i tråd med DIF-sjefens arbeidsgiveransvar.

MIME OG MAST

I OU-referansegruppemøte tirsdag 13. august ble vi orientert om programmene MAST (Militær Anvendelse av Skytjenester) og Mime (Helhetlig taktisk informasjonsinfrastruktur). Orienteringen ble gitt av Avdelingsdirektør Frode A Riiser (sjef digital transformasjons-seksjon/FST/Planavdelingen og Oberstløytnant Bernhard Fogt programsjef Operativ effekt i FST).

Avdelingsdirektør Frode A Riiser (sjef digital transformasjons-seksjon/FST/Planavdelingen)

Oberstløytnant Bernhard Fogt programsjef Operativ effekt i FST.

Veldig skjematisk vil vi i fremtiden kunne operere på bærebart utstyr, telefon og laptop mv. Sikkerheten er veldig godt ivaretatt i Office 365 og for å gjøre det forståelig: Du kan logge inn på pasientjournalen din, sjekke resepter, sjekke post i DIFI osv. Du bruker Bank ID'en din (brikke/mobiltelefonen) for å logge inn. Det er et sikkert system, Forsvarets skytjenester (MAST/Mime) blir enda sikrere.

På dette nettet kan du søke i avtaler, sjekke kalender, mail osv – kort sagt det meste du gjør i dag på FisBasis og mere til. Det andre systemet (Mime) brukes operativt til kommando, kontroll og informasjon.

Mime vil bidra til å realisere forsvarsgrenenes sambandskonsept frem mot 2023 og videre utvikling. Det vil bli helhetlige løsninger mellom luft, land, sjø, med allierte og totalforsvaret.

Hjemmelsgrunnlaget for arbeidet er Meld.St 9 (2015-2016) om Nasjonal forsvarsindustriell strategi og Meld.St. 38 (2016-2017) om IKT-sikkerhet. Arbeidet vil pågå frem til 2030 og totalt så utgjør de to programmene ca 2/3 av INI investeringsportefølje frem til 2030.

Frode A Riiser og Bernhard Fogt ga en svært god presentasjon og sa at målet var å hente ut operativ effekt. Det vil nok helt sikkert innvirke på Forsvarets organisasjon og måten vi arbeider på i framtiden. BFO vil hevde at dersom alle bidrar positivt inn i programmene, kan dette bidra til at vi løser oppgavene mer effektivt, blir mere synlige, reduserer arbeidsbelastningen i et allerede overarbeidet Forsvar.

LØNNSTOPPGJØRET 2019

Alle fikk per 1. mai mellom 1,35% og 1,55% økning i sin lønn. I tillegg er det avsatt 1,24% av lønnsmassen til lokale lønnsforhandlinger. Lokale forhandlinger vil ha virkning fra 1. juli 2019.

Normalt vil de lokale forhandlingene bli gjennomført i den enkelte DIF i Forsvaret i løpet av september/oktober. Prosessen starter opp 22. august mellom partene sentralt.

Lokale forhandlinger skal være avsluttet innen utgangen av oktober. Alle BFO-medlemmer vil også i år kunne melde inn sine krav på samme måte som i fjor (enkelt og effektivt). BFO vil etter hvert komme med mer detaljert informasjon på nett og ut til det enkelte medlem.

AVTALER SOM SKAL REFORHANDLES ILA HØSTEN 2019

Kompensasjonsavtalen som regulerer ulempe og risikokompensasjon.

Dato for oppstart er enda ikke fastsatt. Vi har fått mange innspill og ønsker om endringer og justeringer i forhold til dagens avtale, og har dermed et godt utgangspunkt for de kommende forhandlinger.

Intopsavtalen:

Dagens avtale utløper 31.12.2019

Reforhandling av avtalen med FD vil normalt

starte opp i løpet av høsten. Det er nedsatt flere partssammensatte arbeidsgrupper som blant annet ser på erfaringer knyttet til rekrutterings- og militærfaglig tillegg. I tillegg er det en egen arbeidsgruppe som skal vurdere dagens kompensasjon under den forberedende tjenesten. Begge disse arbeidsgruppene skal avlevere en anbefaling før reforhandlingene med FD formelt starter opp.

Etter siste reforhandling av intopsavtalen ble det også en partsenighet om å etablere en egen arbeidsgruppe som skal ha som målsetting å utarbeide en egen lønnspolicy for personell i intops.

NATO avtalen:

Dagens avtale utløper 31.12.2019

Reforhandling av avtalen vil normalt starte opp i løpet av høsten.

BFO sitter på en god historikk i forhold til utvikling og behov for fremtidige justeringer. Satser på utenlandstillegg mv drøftes med FD 2 ganger per år. Behovet for å se nærmere på blant annet gruppeinndeling og by tilknytning for utenlandstillegget har aktualisert seg med bakgrunn i konkrete innmeldte saker. I tillegg er det nedsatt en egen arbeidsgruppe som skal se på avlønning av gruppe 1 offiserer blant annet i forhold til sammenhengen til lederlønnsavtalen.

ATE

Dagens avtale utløper 31.12.2019 forutsatt at en av partene sier den opp til reforhandling. Hvis ingen av partene sier den opp til reforhandling vil avtalen gjelde uforandret ut 2020. BFO er med øvrige parter i gang med en vurdering av behovet for å reforhandle avtalen innen fristen for oppsigelse 30. september.

ØVRIGE AKTUELLE SAKER

Ny husleiemodell og reforhandling av avtale om husleiekompensasjon.

Siste møte så langt ble gjennomført 25 mars 2019. Etter dette har prosessen stoppet opp, således vil dagens avtale gjelde inntil videre og eventuelle endringer vil bli skjøvet frem i tid.

Det er nedsatt flere arbeidsgrupper som vil jobbe videre utover høsten med blant annet følgende tema:

Sikringslønn for militært ansatte på beordrings- og disponeringssystemet. Her har det vært gjennomført flere møter og prosessen fortsetter videre med sikte på en omforent enighet mellom partene. Hovedtema i dette arbeidet er å sikre de ansatte mot en lønnsnedgang i forbindelse med beordring og disponering.

Forsvarets lønnspolitikk;

Forsvarets lønnspolitikk ble siste revidert i 1999. Partene sentralt har over tid registrert et åpenbart

behov for å revidere og lage en ny lønnspolitikk som er tilpasset en ny tid. Dette arbeidet er så vidt i gang og vil fortsette utover høsten. Endringer i samfunnet og konkret de mange vesentlige endringer som er gjennomført i Forsvaret de siste årene gir gode muligheter til å lage en ny og oppdatert lønnspolitikk som er tilpasset dagens behov.

Lønnssystem for OMT, gjennomgang og evaluering samt vurdering av godskrivningsregler for ansiennitet i forbindelse med ny utdanningsordning. Her er arbeidet i startfasen og vil fortsette utover høsten 2019.

Hovedhensikten med dette arbeidet er å innhente erfaringer knyttet lønnsystemet, nye lønnsrammer mv som ble etablert ifm OMT i 2016, og ut fra dette anbefale eventuelle behov for endringer og justeringer. I dette ligger også en vurdering av dagens godskrivningsregler for blant annet gjennomført militær og sivil utdanning.

Lønnspolicy for gruppe 1. BFO har over tid etterlyst behovet for en større forutsigbarhet knyttet til avlønning av gruppe 1 offiserer. Partene er enige om å nedsette en partssammensatt arbeidsgruppe med målsetting om å utarbeide en omforent lønnspolicy for personell på gruppe 1.

Vi ønsker dere alle en fin høst!

FOS 2019 SESSVOLLMOEN

BFO var til stede under store deler av FOS 2019 på Sessvollmoen i sommer! BFOs ansatte og tillitsvalgte stilte opp med stor stand, der de som kom innom kunne stille spørsmål om det meste, og få svar. BFO-vaffer med syltetøy gikk unna, og BFOs egen sportsdrikk var populær. Vår stand ble svært godt besøkt av så vel unge som fra den eldre garde.

Einar Holst Clausen

God stemning blant ungdommen på BFOs stand under FOS 2019.

Pause i opptaket eller behov for en pust i bakken – BFO ordner det.

BFOs stand var meget godt besøkt og det ble servert BFO-vaffer mineralvann i tillegg til god informasjon.

BFO vafflene er viden kjent og var svært populære.

**Kunnskap
er makt!**

ANDØYA FLYSTASJON

BFO-stand i lunsjen i kantina på 133LV Andøya flystasjon med godt oppmøte. Senere på kvelden ble det gjennomført informasjonsmøte med Pizza servering i «Satellitten».

Lars Anthonson
BFOs vara HTV Luft

ANDØYA FLYSTASJON

BFO, ved HTV Utland, Tor Gunnar Framnes og Vara HTV Luft, Lars André Anthonsen holdt i juni en brief om utdanningsløpet for flygere og navigatører ved 333 skv, 133LV Andøya flystasjon. Plikttjeneste, forhold rundt KS/ GOU ble diskutert samt fremdriftsplan for P-8, forsikringer med mer. Godt oppmøte og engasjerte deltagere fylte fire timer, med mange givende diskusjoner. BFO stilte selvfølgelig med Pizza og dertilhørende drikke.

Lars A. Anthonsen
BFOs vara HTV Luft

FORSVARET PÅ NRK SOMMERÅPENT

Sommeråpent på NRK ordnet en fredag og lørdag, meget god markering for Forsvaret. Først 330 skvadron og redningstjenesten, der både fartøysjefen og øvrig crew sto profesjonelt frem.

Så sjef FOH generalløytnant Rune Jakobsen, som fremsto smilende og rolig når han svarte på spørsmålene. To F-16 fra Bodø dundret også over publikum, under direkte radiokontakt med programleder. Dette var god Forsvarsreklame.

Einar Holst Clausen

BFO TILSTEDE UNDER MARINEMESTERSKAPET

Tirsdag og onsdag 28 til 29. mai gikk marinemesterskapet av stabelen. I år ble marinemesterskapet gjennomført på Haakonssvern Orlogsstasjon.

Under et nokså kaldt og kjølig vær (for mai å være), og under ledelse av lokalforeningsleder Jostein Helle, og med god støtte fra ATV Kystvakten Per Ivar Haugen, var BFO lokalforening Haakonssvern, som eneste fagorganisasjon til stede, på plass med forfriskning og lapper til utøverne, foruten medlemspleie og rekruttering. Mange var innom får å få svar på ting de lurte på, men også for å slå av en prat med våre dyktige tillitsvalgte. Det ble også gjennomført konkurranse hvor første premien var øl smaking på Briggen befalsmesse.

Avslutningsvis var det to velgjennomførte dager. Lokalforeningsleder ønsker å gi en god takk til alle tillitsvalgte og styremedlemmer som var tilstede.

Tekst: Leonardo Rivas

Foto: Leonardo Rivas/Per Ivar Haugen.

Lokalforeningsleder Jostein Helle og ATV Kystvakten Per Ivar Haugen

BFO Stand Haakonssvern

TRE NYE SJEFER I FORSVARET

I Statsråd ble det i vår utnevnt tre nye sjefer i Forsvaret: Kontreadmiral Elisabeth Natvig blir viseadmiral og ny sjef Forsvarsstaben. Kontreadmiral Louise Dedichen blir viseadmiral og ny sjef for Militærmisjonen i Brussel, mens generalmajor Eirik Kristoffersen blir ny sjef i Hæren. Natvig og Kristoffersen trer inn i sine nye stillinger på høsten, mens Dedichen tiltrer ved årsskiftet.

BFO gratulerer de alle!

FORSVARSSJEFEN BESØKTE ARENDALSUKA

Forsvarssjef admiral Haakon Bruun-Hanssen besøkte Arendalsuka torsdag, og svarte meget godt for seg under et intervju som Norges Forsvarsforening arrangerte. Det var liten tvil om at Bruun-Hanssen ønsker seg personell- og materiellmessig forsterkning.

Einar Holst Clausen

KONTAKTINFO BFO

FUNKSJON	NAVN	OMRÅDE	MOBIL	KONTOR	E-POST
Leder	Jens B Jahren		930 05 202		jens.jahren@bfo.no
Nestleder	Rune Rudberg		934 20 377		rune.rudberg@bfo.no
Sekretariatsleder	Even Mølmsaug		990 94 678		even.molmsaug@bfo.no
Forhandlingsleder	Tom Skyrud	Medbest	473 87 648		tom.skyrud@bfo.no
Forhandlingsleder	Ragnar Dahl	Medbest	934 98 520		ragnar.dahl@bfo.no
Forhandlingsleder	Grethe Bergersen	Tariff	990 96 521		grethe.bergersen@bfo.no
Forhandlingsleder	Lars Omberg	Tariff	920 91 238		lars.omberg@bfo.no
Kompetanseutvikler	Jon Vestli	BFO-skolen	953 65 907		jon.vestli@bfo.no
IT Drift- og arkiv ansvarlig	Kyrre Felde		970 99 880		kyrre.felde@bfo.no
Konsulent medlemsreg./forsikr.	Mona Eriksen Rudberg		924 28 698		mona.rudberg@bfo.no
Økonomileder	Mona Skansen Audne		957 50 165		mona.audne@bfo.no
Leder kommunikasjonsavd.	Viggo Holm		400 36 653		viggo.holm@bfo.no
Rekrutteringsmedarbeider	Dorte Storihle Ødegård		984 88 211		dorte.odegard@bfo.no
Kommunikasjonsrådgiver	Mariell Halstensen		938 04 855		mariell.halstensen@bfo.no
Redaktør Offisersbladet	Einar Holst Clausen	Offisersbladet	928 14 251		offisersbladet@bfo.no
	Sentralbord siv		23 10 02 20	23 10 02 20	
	Sentralbord mil		0510 5694	0510 5694	
	Telefaks siv		23 10 02 25	23 10 02 25	
	Telefaks mil		0510 5655	0510 5655	

FRIKJØPTE TILLITSVALGTE

TELEFONER

OMRÅDE	NAVN	MIL	SIV	MOB	FAKS	E-POST
Nord-Norge	Tore K. Halvorsen			489 43 315		tore.halvorsen@bfo.no
Midt-Norge	Hans Petter Myrseth	0565-7394	75 53 73 94	909 98 298	75 53 73 95	hans.myrseth@bfo.no
Sør-Norge	Per Ivar Haugen			934 59 898		per.haugen@bfo.no
Vest	John L Strømseng	0540-3486	55 50 34 86	926 24 550	55 50 34 87	john.stromseng@bfo.no
Indre Østland	Håvard Støle	0502-2077	64 40 20 77	974 11 301		havard.stole@bfo.no
Viken	Tor Gunnar Framnes			930 53 744		tor.framnes@bfo.no
	Lars Erik Jamtli			922 27 058		lars.jamtli@bfo.no
Utland	Tor Gunnar Framnes			930 53 744		tor.framnes@bfo.no
HTV Luft	Lars Anthonsen			909 99 595		lars.anthonsen@bfo.no
HTV Luft, vara	Johnny Knutsen			481 67 476		johnny.knutsen@bfo.no
HTV Hær	Rune Isvik			400 29 792		htv-haer@bfo.no
HTV Sjø	Tor Erik Eide			922 10 930		htv-sjo@bfo.no
HTV Heimevernet	Håvard Støle	0502-2077	64 40 20 77	974 11 301		havard.stole@bfo.no

Luftforsvaret
gratuleres med
75 års feiringen

Den Spitfirekamo-lakkerte jubileums F-16!
under flydagen på Kjeller i juni.
Foto: Grzegorz Kozak

Pensjon

Usikkerhet, oppsatt pensjon, forhandlinger og

I kjølvannet av trygdeoppgjøret var det mange som reagerte på at pensjonistene igjen fikk et dårlig oppgjør. Mange er usikre på den nye pensjonsordningen med oppsatt pensjon og vi mottar svært mange henvendelser om pensjon og beregninger. Folk er blitt mer bevisst farer og utfordringer med egen pensjon. Når det gjelder utviklingen av særalderspens, regler, formler og overgangsordninger er det foreløpig liten fremgang.

AV FORHANDLINGSLEDERNE GRETHE BERGERSEN OG RAGNAR DAHL

De sentrale partene i Staten inngikk 3.mars 2018 en pensjonsavtale som omhandlet ny avtalefestet pensjonsavtale, samordning og særalderspensjon. Avtalen på 6 sider førte til to store stortingsproposisjoner på til sammen flere hundre sider. I disse dager holder partene sentralt på med forarbeidene til forhandlinger om særalderspensjon, herunder kort- og langsiktige overgangsregler. Arbeidet skal fortrinnsvis være ferdig innen 1.november i år.

Når avtalen er klar, skal departementet omgjøre avtaleteksten til et stortingsdokument som skal på høring til et stort antall instanser, før den legges frem for Stortinget til behandling og vedtak på vårparten 2020. Denne gangen skal vi kvalitetssikre beregninger og grafer som presenteres for Stortinget, for i de siste meldingene har vi funnet feil og mangler som alle trodde var korrekt.

Trygdeoppgjøret ble av mange oppfattet som dårlig, hovedsakelig fordi pensjoner under utbetaling blir underregulert med 0.75%. Den yrkesaktive får lønnsutvikling ifh til lønn eks kr 500 000.-, pensjonisten som gikk av med pensjon 30/4 2019 (med samme lønn) får lønnsutvikling ifh til pensjonen på kr 330 000.-

For hver prosent i lønnsøkning blir forskjellen mellom en yrkesaktiv og en pensjonist kr 1700.- i disfavør av pensjonisten.

I tillegg til lønn/pensjonsforskjellen, kommer den lovpålagte underreguleringen på 0.75% for pensjon under utbetaling.

Det er et faktum at alderspensjonen fra 2018 til 2019 økte med 2.4 % og lønnen for den yrkesaktive økte med 3.2 %

Forventet en prisvekst på 2.3 % som gjelder alle, så ser alle at pensjonisten taper betydelig ifh til den yrkesaktive. BFO skjønner at pensjonistene reagerer.

OPPSATT PENSJONSRETT

Vi har i tidligere utgaver vært innom begrepet oppsatt pensjonsrett og hva dette betyr, men i kjølvannet av at alle som er født i 1964 og senere skal få beregnet en oppsatt pensjon pr. 31.desember 2019, får vi daglig spørsmål om tema. Vi beskriver derfor hva oppsatt pensjon er og hva dette betyr for deg, når den nye ordningen trer i kraft fra 1.januar 2020.

Dersom du slutter hos en arbeidsgiver i offentlig sektor, får du godskrevet arbeidsforholdet som opptjening til offentlig tjenestepensjon, men siden du slutter før oppnådd aldersgrense for stillingen kan opptjeningstiden for maks pensjon gå fra 30 år og opp mot maks 40 år.

Etter dagens regler kreves det minst 3 års opptjeningstid før får denne pensjonsretten i Statens Pensjonskasse. Dvs alt personell som har tjenestegjort i Forsvaret mer enn 3 år og som har sluttet i offentlig sektor har opparbeidet seg oppsatt pensjonsrett etter de gamle reglene. De med sær-

nye pensjonskalkulatorer

aldersgrense 60 år, som har sluttet før oppnådd aldersgrense, har fått en oppsatt pensjon, men pensjonen blir først utbetalt fra fylte 65 år.

Fra 1.januar 2020 går alle som er født i 1964 og senere fra en brutto-ordning med garantert 66 % pensjon, til en påslagsordning, dvs. at pensjonen opptjenes måned for måned og akkumuleres i en pensjonsbeholdning for tjenestepensjon. Som følge av ny ordning, vil alle som er født i 1964 og senere få omgjort opparbeidede pensjonsrettigheter til en oppsatt pensjon. Det kan føre til at opptjeningstiden øker fra 30 til maks 40 år.

Du startet i Forsvaret som 20 åring i 1990. I 2019 vil du ha 30 års opptjening i SPK. Det er fortsatt 20 år igjen til aldersgrensen for stillingen (60 år). Du vil da få 30/40 av pensjonsgrunnlaget som en oppsatt pensjon. Dersom du startet som 20-åring i 1985, vil du i 2019 ha 35 års opptjening og 5 år igjen til aldersgrensen. Du vil da få 35/40 av pensjonsgrunnlaget som en oppsatt pensjon.

Din oppsatte pensjon vil bli stående på en oppsatt tjenestepensjonskonto. Personer født i 1964 og senere kan ta ut oppsatt brutto tjenestepensjon tidligst fra måneden etter fylte 62 år, denne kan ikke tas ut gradert eller stanses slik som alderspensjon fra NAV kan. Man kan samtidig ha arbeidsinntekt uten at denne oppsatte pensjonen avkortes, vel å merke seg er at dette arbeidet må være i privat sektor.

NYE PENSJONSKALKULATORER SPK OG NAV

BFO har testet ut den nye pensjonskalkulatoren for de med vanlig tjenestepensjon (ikke særalderspensjonister) på SPK og NAVs hjemmesider. Vi oppdaget at om du legger inn status gift eller ugift så blir beregningene tilnærmet like i SPKs pensjonskalkulator. Feilen ligger ikke hos SPK, men hos NAV som er den instansen som gir data til SPK.

Statsråd Anniken Haugli har ved flere anledninger uttalt at ved å redusere grunnpensjon (ett grunnbeløp) for gifte/samboende til 90 % av G-beløpet (tidligere var det 85 %) så har pensjonen blitt styrket for disse personene og det har jo vært korrekt.

Det synes som om denne faktoren er utelatt i påslagsmodellen, hvor du opptjener pensjon i en pensjonsbeholdning. I den gamle ordningen hadde vi grunn- og tilleggspensjon. Grunnpensjonen var ett grunnbeløp i folketrygden som ugift/enslig og 0.9 % av et grunnbeløp om du var gift/samboende. Når vi testet kalkulatoren ble forskjellen mellom gift og ugift mindre desto yngre du var. For de som er født i 1964 og senere er det ingen forskjell.

Bakgrunnen for at vi tok opp saken, er at vi er avhengig av korrekte inndata, når vi utvikler BFOs pensjonskalkulator for særalderspensjonister født etter 1964, så snart forhandlingene er ferdig. Det er jo å håpe at forskjellen gift/ugift er fjernet med hensikt, men det er mer sannsynlig at man har glemt å beskrive det i eksemplene og i teksten.

Det som utfordringen nå er at de nye kalkulatorene som er konstruert ut fra reglene i Prp. 87 L (2018-2019) ikke har med seg faktoren gift/ugift. Dvs det ser tilsynelatende ut som om det blir tatt høyde for, men tallenes tale er klar. Det utgjør ingen forskjell ved å velge det ene eller andre. BFO har selvsagt tatt opp dette med både NAV, SPK og departementet, uten at vi har fått noen klare svar.

La oss håpe at det er gjort med hensikt, da har man fjernet en urettferdighet for pensjonistene, som har vært der fra tidenes morgen. De yrkesaktive mister ikke 5 % av en del av inntekten sin for de de er gift/samboende.

BFOS PENSJONSKALKULATOR FOR ALDERSGRUPPEN 1954-1962 (1963)

Vi har utviklet pensjonskalkulatoren og bruker den manuelt når vi regner ut pensjon for våre medlemmer. Nå skal et sivil firma inn og utvikle en APP, som gjør at medlemmer kan logge seg inn på sin side i BFO.NO, legge inn etterspurte data og få pensjonsberegningen.

Tilsvarende blir det for de som er født i 1964 og senere, men den kalkulatoren får vi ikke gjort ferdig før på nyåret.

Vi ønsker partene i Forsvaret lykke til med lokalt lønnsoppgjør og husk at de som nærmer seg pensjonsalder, tenk seniorpolitikk og framtidig pensjon.

Nesten 20.000 kom

Romerike Flyklubbs veteranflygruppe og mange titalls frivillige, sørget for en opplevelsesrik flydag på Kjeller for nærmere 20.000 tilskuere.

Som vanlig stapp fullt på flydagen på Kjeller!

P-51 Mustang er alltid populær.

Hangarskip jagerflyet Sea Fury.

AV EINAR HOLST CLAUSEN

Dette var den 31. flydagen i rekken, og denne gang ble også Lufforsvarets 75-års dag markert med deltagelse av F-35 fra Ørland hovedflystasjon, F-16 fra Bodø base og skoleflyene Saab Safari med oppvisnings-teamet «Yellow Sparrows».

Flydagen er populær som aldri før! Publikum strømmer til, store som små. Innbyggere i

Skedsmo kommune og mange andre tilreisende, setter tydeligvis stor pris på flyoppvisning med gamle som nye fly, propell eller uten propell!

Det er så mye annet som også skjer på en slik dag. Frivillige sørger for at salget av is, brus og pølser går unna. De minste kan hoppe i hoppe-slott og sette seg i minimodeller av fly, godt hjulpet av en pappa eller mamma, og hele tiden er det fly i luften som viser sine kunster. Speaker

under flydagen, Tommy Steine (som selv er flyentusiast) sørget for både humor og trygg informasjon gjennom hele dagen. Med seg hadde han erfarne piloter, som tok seg av den tekniske og faglige informasjonen.

I år hadde flydagen også et interessant innslag der lokalpolitikere fra de politiske partiene i Skedsmo kommune fikk holde appeller, som alle inneholdt lovnader om at veteranfly-miljøet

på flydagen Kjeller!

Store som små har glede av å se på alle veteranflyene.

T-28 Trojan har et spesielt lydbilde.

Jubileums F-16 med kamo 2. verdenskrig.

Været var dessverre ustabilt.

på Kjeller skulle bestå også i fremtiden. Som alle vet, sikler kommunen og sivile utbyggere på hele området, som de ønsker til utbygging av næringslivs-aktivitet og til boliger. Steine forsikret publikum om at nå har de lovnadene på video, så nå kan de ikke gå tilbake på det de sa.

For Kjeller flyplass ble etablert allerede i 1912 som Norges første, og det har vært aktivitet

der hele tiden. Flyplassen er verdens nest eldste flyplass i stadig drift. Det har også vært flyfabrikk på Kjeller. Veteranflymiljøet på Kjeller flyplass skal ha ros for en meget vel og sikker gjennomført flydag på denne søndag og for deres nitidige jobb for å beholde deler av området til veteranfly-aktivitet, samt det med å få anlagt et luftfartøyvernssenter.

Det er jo svært tydelig at denne aktiviteten blir

satt stor pris på av innbyggerne, i tillegg til at helt klart er Norges historie, flyhistorie, forsvarshistorie og kulturbevaring.

Her er noen bilder fra den flotte dagen, der sola dessverre glimret med sitt fravær.

Fra 2016 da Ole Martin Sandquist var ombord på KNM Roald Amundsen etter å ha overatt som sjef SNMG 1 i 2016.

SNMG1
Ole Morten SANDQUIST
COMSNMG1

Midt i makt-sentrum!

Kontreadmiral Ole Martin Sandquist er Forsvarsattache ved den norske ambassaden i Washington. Han representerer således Norge, norsk forsvarsindustri's interesser, og det norske forsvar i maktens senter. Han er ambassadørens rådgiver i alle forsvarssaker.

AV EINAR HOLST CLAUSEN

Under BFOs årlige informasjonsrunde til norske tjenestegjørende og flyelever i USA, var det naturlig å besøke den norske ambassaden i Washington også. En ambassade som skal totalrenoveres, og i skrivende stund er midlertidig flyttet til en annen lokalisering. Renoveringen vil ta 2-3 år faktisk.

Ole Martin Sandquist har en solid militær utdanning med Sjøkrigsskole I og II, i tillegg til Joint Services Command and Staff College UK, Naval War College USA og informasjonskurset ved Forsvarets Høgskole. Han har også en Master of Art (MA) ved Kings College UK. Sandquist har varierende tjeneste på fregatt, og har vært sjef på både KNM Fridtjof Nansen og KNM Otto Sverdrup. Han har også vært sjef maritime operasjoner ved FOH, sjef Kysteskadren og sjef SNMG1. Han tiltrådte som forsvarsattache i Washington i 2018.

Forsvarsattache kontreadmiral Ole Martin Sandquist var dessverre syk da vi besøkte ambassaden, men dialog og e-poster med spørsmål ordner det meste likevel. Her er hva Sandquist svarer på Offisersbladets spørsmål:

Hva ditt hovedoppdrag som Forsvarsattaché/Forsvarsråd?

– Hovedoppdragene til FA er å holde seg godt orientert om de sikkerhetspolitiske, forsvarspolitiske og militære forhold i landet vi er akkreditert til og gjennom tidsriktige og gode rapporter bidra til beslutningsprosessen hjemme i FD og i Forsvaret forøvrig. Videre er det FA sin oppgave å fremme norske interesser og reddegjøre for norske syn på aktuelle saker militære og Forsvarspolitiske saker. Og til sist, bistå norske myndigheter og Forsvaret i saker som omhandler Forsvarsmateriellsamarbeid. I tillegg

er FA en del av Utenriksstasjonen (ambassaden) og således underlagt ambassadøren. Det er derfor en viktig funksjon å støtte ambassadøren og understøtte aktivitet ved ambassaden for øvrig.

Hvordan kan en typisk arbeidsdag/uke se ut for deg?

– Dagen starter typisk med frokost og kaffe hjemme kl 0645. Drar deretter på jobb for å lese siste oppdateringer hjemmefra, før vi starter dagen med en felles morgen-oppdatering kl 0800. Deretter varierer dagene, men det er vanlig med interne møter på ambassaden, turer til Pentagon, interessante foredrag i Washington DCs mange tenketanker samt å ta imot og understøtte besøk hjemmefra og eller lokalt. Videre er det ulike arrangementer og debattfora i attachemiljøet som det er interessant og nyttig å følge med på. Ingen dager er like!

Hvordan er samarbeids-formen mellom deg og ambassadøren?

– FA og Forsvarsråd er ambassadørens militære rådgiver i Forsvars- og Sikkerhetspolitiske saker. Det er derfor viktig at jeg holder ambassadøren fortløpende orientert om saker av betydning, og at jeg sørger for å samordne mine (FAene) sine rapporteringer med ambassadens øvrige virksomhet.

Er du ofte på besøk hos norsk personell på de forskjellige basene?

– Jeg besøker norsk personell i USA ved spesielle hendelser, eller når tid og anledning tillater dette. Så langt har jeg klart å kombinere dette med andre oppdrag ved flere anledninger, men har som målsetning å besøke flere i løpet av året vi er inne i.

SOM FORSVARSAUTTACHÉ ER KONTREADMIRAL SANDQUIST ALLTID PÅ FARTEN. ALT FRA DET HVITE HUS TIL AVDELINGSBESØK OG SAMTALER MED MILITÆRE OG SIVILE MYNDIGHETER OG NÆRINGSLIV PÅ ALLE NIVÅER.

Hvordan er samarbeidsklimaet mellom amerikanske forsvarsmyndigheter og deg som forsvarsattaché?

– Jeg opplever samarbeidsklimaet mellom meg som FA fra Norge og Amerikanske forsvarsmyndigheter som svært godt. USA er Norges viktigste allierte, og vi har et sterkt og godt samarbeid som strekker seg mange år tilbake i tid. Det er derfor en prioritert oppgave fra min side å bevare, videreutvikle - og om mulig - styrke dette gode forholdet.

Du har flere assisterende FA hos deg. Hva kreves av en assisterende FA på dette nivået og hvordan jobber de?

– De har stillinger som assisterende FA, og tildeles varierende fagfelt og ansvarsområder. Ettersom jeg går i Marineuniform er jeg både Forsvarsattaché og Marineattaché. I tillegg har vi en hæroffiser som dekker rollene som Hæreattache med ansvar for å følge opp Army, SF, USMC og National gard. Luft offiseren er Luftattaché med tilleggsoppgave å følge opp Forsvars- og industri

samarbeid. Vi har en FLO Liaison som også bekler rollen som Ass Marineattaché.

– Det er viktig at dette er mennesker med bred erfaring, og at de har evne til å jobbe selvstendig. Som det fremgår av oversikten jeg gav, er oppgavene mange så det er viktig med evne til å strukturere hverdagen og prioritere mellom oppgavene. Å være attaché er en funksjon hvor en aldri blir ferdig, men er et pågående arbeid. Viktig egenskap at en er flink til å kommunisere og knytte bekjentskaper.

UNGKONFERANSEN 2019

Årets happening for
våre unge medlemmer!

Scandic Park
Holmenkollen

Din mulighet til å påvirke egen og andres
hverdag, samt lære mer om BFOs
viktige arbeid for våre unge medlemmer!

4. - 6.
OKTOBER

PROGRAM

Torsdag	Oppmøte KAFO Landsstyret
Fredag	Kadetter oppmøte til lunsj kl. 1200 Andre BFO Ung deltakere oppmøte ila fredagen. Buffet/Tapas middag.
Lørdag	Konferansedag Foredrag med Sersjantmajor Jørg Lian Festmiddag
Søndag	Treningsøkt og foredrag med Øystein «Pølsa» Pettersen Konferansedag

Påmelding via bfo.no

#under28

TRYGGHET FOR DEG SOM
ER UNG I BFO

- En viktig multikulturell kunnskapsarena

-NATO Defense College er en viktig arena for å dele kunnskap om alliansen – både internt blant medlemslandene og for de av våre partnerland som sender studenter!

TEKST: INGER LISE HANDELAND (MIMB)

FOTO: INGER LISE HANDELAND OG
SOKRATIS SKOLIDIS (NDC)

Det poengterer viseadmiral Ketil Olsen, sjef for Militærmisjonen i Brussel og Norges militære representant i militærkomiteen. I juli var han spesielt invitert som NATO-ekspert til NATO Defense College (NDC) i Roma for å overvære sjefskursets fremleggelse av sine hovedoppgaver, som også markerte avslutningen for årets vårsemester.

NDC er underlagt militærkomiteen. Skolens hovedleveranse er sjefskurset som gjennomføres to ganger i året og varer i fem og en halv måned. Elevene er både offiserer og sivile fra medlemsland i NATO og partnerland.

Skolen har følgende visjon: «*To be the Alliance premier academic institution preparing senior leaders from NATO and Partner countries for service in an international security environment.*»

Konsensus

Vårens kurs hadde 77 studenter fra 34 land, hvorav fire norske. Gjennom semesteret har kullet vært delt inn i åtte grupper som gjennom hele perioden har jobbet med hovedoppgavene.

I starten av kurset blir studentene delt inn i ulike grupper, hvor de selv velger en oppgave ut fra en temaliste gitt av NDC. I tillegg skal studentene besvare individuelle oppgaver som skal bli til gruppens hovedoppgave.

Gjennom kursets varighet skal studentene komme frem til konsensus for besvarelsen, og dette skjer på tvers av kultur, nasjonalitet og språk. Dette gir en rekke ulike utfordringer som skal løses sammen med oppgaven. Studentene jobber i små grupper hvor de kan oppleve at det også her kan gjenspeile seg de samme utfordringene som det militærkomiteen kan oppleve i Brussel. Konsensus er en utfordring som må løses!

Meget relevant

De norske studentene var oberst Erlend Bekkestad, kommandørkaptein Jens Arne Høiland, direktør Odd Reidar Humlegård og assisterende direktør Jakob Rusten.

– Det å arbeide i et multinasjonalt miljø har vært utviklende både faglig og personlig. Kursinnholdet har vært meget relevant og gitt en svært god oppdatering på globale og strategiske forhold samt tilhørende teoretiske grunnlag, understreker oberst Bekkestad.

Kultur og nettverk

Tanken bak kurset er altså å bringe sammen mili-

Vårens kurs hadde 77 studenter fra 34 land, hvorav fire norske. To av dem var oberst Erlend Bekkestad og kommandørkaptein Jens Arne Høiland.

tære og sivile ledere på et høyere nivå fra ulike nasjoner. På denne måten blir studentene gitt en unik multikulturell ramme for å jobbe på tvers av nasjoner samt gi den enkelte muligheter for en unik nettverksbygging.

Kommandørkaptein Høiland og oberst Bekkestad mener studiet er nyttig på flere plan og gir kunnskap på en helt annen måte enn om undervisningen hadde vært i Norge.

– Skolen er nyttig for både sivile og offiserer som skal tjenestegjøre i Forsvarsdepartementet, Forsvarsstaben, andre høyere staber og i NATO-stillinger, men også fra andre sektorer i et totalforsvarsperspektiv. De kulturelle erfaringene som følger av å jobbe tett i et multinasjonalt miljø har også vært lærerikt. Vi har fått et nettverk med kolleger fra ulike nasjoner, både NATO og partnerland. I tillegg gir oppholdet selvsagt god trening i engelsk muntlig og skriftlig.

NATOs mange utfordringer

Vårkullet har vært på tre studiereiser i Europa og i USA, der besøk til organisasjoner som blant annet EU, FN og selvfølgelig NATO inngår.

– Vår del av verden, nordområdene, kan synes som litt lavt prioritert på kurset. Samtidig viser dette at NATO har mange andre utfordringer. Dette er nyttige perspektiver å ta med seg videre, mener obersten og kommandørkapteinen.

Godt tilrettelagt

Erlend Bekkestad og Jens Arne Høiland er begge meget godt fornøyd med oppholdet i «Den evige stad».

– NDC har lagt forholdene veldig godt til rette med mange dyktige interne og ikke minst eksterne foredragsholdere. Det har vært et privilegium å få delta på kurset. Vi har fått ny teoretisk kunnskap kombinert med oppdatering på aktuelle og relevante forhold, både transatlantiske og globale.

NATO like viktig

De to offiserene har flere tanker om NATOs rolle, som i 2019 kunne markere 70 år.

– Vi har fått en god forståelse for de mange utfordringene alliansen har hatt og fortsatt står overfor, samtidig også hva alliansen faktisk har oppnådd gjennom 70 år og at den har tilpasset seg nye utfordringer. Alliansen står overfor et nytt trusselbilde, som ikke kun er militært. Også utfordringer som terrorisme, migrasjon, cyber, økonomi, energi og klimamessige forhold medfører stadig skiftende utfordringer i et stadig høyere tempo. Disse utfordringene, i tillegg til forskjellige sikkerhetsutfordringer blant medlemslandene, innebærer også utfordringer for samholdet. Vi tror likevel at NATO vil ha evne til å tilpasse seg i tiden som kommer. NATO vil fortsatt være relevant framover, og er kanskje viktigere enn noen gang!

Kunnskapsdeling

Viseadmiral Ketil Olsen satte stor pris på å møte norske og internasjonale studenter.

– Disse har stor fagkunnskap som villig bidrar med unik lokalkunnskap og kompetanse inn i diskusjonene.

– Når det gjelder selve presentasjonene av hovedoppgavene, var de noe varierende i kvalitet, men gjenspeilet likevel på de fleste områder de tema som vi er opptatt av i NATO HQ og var således meget relevante. Derfor var det viktig for meg å formidle til studentene hva som preger diskusjonen blant nasjonene og de viktigste poengene, så dette var en god anledning til å formidle siste nytt fra NATO HQ og ikke minst Norges syn på flere viktige NATO saker.

Bedre utnyttelse

MMB-sjefen fremhever også at Roma-reisen ga god anledning til å diskutere dagens NDC samt

fakta

ÅRETS OPPGAVER:

- NATO Key partnerships to mitigate security threats originating from Russia and China
- NATO and hybrids threats
- NATO between Defence and Security
- Just as the Ends may justify the Means, the Ways will shape NATO's future
- NATO and the East vs. South Debate
- Looking back to secure the future – How NATO is going to continue to prosper over the next seventy years
- Towards a New Strategic Concept
- NATO between defence against, and dialogue with, Russia

fakta

NATO DEFENSE COLLEGE:

- Grunnlagt i 1951 av general Dwight D. Eisenhower (SACEUR)
- Flyttet fra Paris til Roma i 1966 da Frankrike trakk seg ut av den militære kommandostrukturen i NATO (også alliansens hovedkvarter ble flyttet)
- Hovedleveransen er seniorkurset (SC) som er av 5,5 måneders varighet og gjennomføres to ganger i året

hvordan Norge bedre kan utnytte de ressursene skolen og staben representerer.

– Sett fra norsk side er det viktig at vi først og fremst benytter colleget til å undervise og gi innsikt i hva NATO står for. Korrekt og rettidig informasjon er helt avgjørende i disse tider hvor sannheten strekkes og bevisst feilinformering er en del av mediebildet. I tillegg er collegets rolle opp mot partnere også med på å fylle NATOs rolle i arbeidet med å spre god og riktig kommunikasjon også til våre partnere.

– Jeg oppfatter at det er meget god faglig kompetanse og kunnskap i den forskningen skolen gjennomfører og at dette er en viktig del av en akademisk organisasjon og dennes arbeidsoppgaver. Derfor har jeg tro på dagens modell, men jeg mener at prioriteringen er helt klar; NATO nasjonene er prioritert nummer én. Dessuten må vi i militærkomiteen følge bedre opp og gi klare retningslinjer og mål for produksjonen uten at vi legger oss opp i selve driften. Den friheten tilligger kommandanten.

Russlands nye super-kryssermissil en trussel for NATO?

Russland har de siste årene utviklet et nytt og topp moderne kryssermissil ved navnet "Kalibr". Det nye høyteknologiske missilet er å anse som en helt ny generasjon innenfor kryssermissiler.

AV ANDERS EMIL AMUNDSEN

«Kalibr» blir sett på som Russlands motsvar til den eldre og legendariske amerikanske kryssermissilet "Tomahawk". Ifølge russerne selv er den ett motsvar til de kommende amerikanske kryssermissilene. Russland har med produksjonen og utviklingen av «Kalibr» snudd et mer enn tiårig langt amerikansk forsprang, over til å være ledende på kryssermissil-fronten. Det store spørsmålet blir nå hva amerikanerne og NATO vil foreta seg?

SUPERMISSILET «KALIBR»

Det russiske høyteknologiske kryssermissilet er kanskje det mest omtalte blant russiske våpen. Missilet er i all hovedsak tiltenkt i bruk av det russiske forsvaret. Men det er også aktuelt å produsere ulike eksport-varianter, men da med betydelig kortere rekkevidde. Russland ønsker selvsagt ikke å eksportere av de «Kalibr-missilene» som innehar lengst rekkevidde til andre land i verden. Dette fordi de ønsker å være enerådene i besittelsen av slike missiler, som innehar så toppmoderne teknologi og ekstreme egenskaper. Missilet har over de siste årene blitt mer og mer kjent i store deler av verden. Dette er på grunn av de allerede godt demonstrerte ytelsene og kapasitetene de har vist i krig, blant annet i Syria.

Sammenlignet med de eldre kryssermissilene

som diverse øvrige land i verden er i besittelse av, så har russerne selv vært ute og hevdet at det nye missilet har helt ekstreme høyteknologiske egenskaper. «Kalibr» innehar alle funksjonene og teknologiene som alle de tidligere kryssermissiler har, slik man finner i "Tomahawk". Men til forskjell fra disse har «Kalibr» ett nytt sett med videreutviklede og toppmoderne egenskaper.

Russerne kan også vise til et stadig økende antall med skarpe missiltester på «Kalibr». Og man ser derfor nå klarere at dette er det våpenet som Russland har valgt å utvikle for å kunne forsvare seg mot en eventuell trussel på størrelse med NATO og vesten for øvrig.

Missilet er en del av en betydelig stor opprustning i det russiske forsvaret. Det hevdes av mange i vesten, også av Russland selv at denne utviklingen er konkret rettet mot den trusselen som Russland føler at NATO og vesten utgjør mot dem.

LANG REKKEVIDDE OG HØYE YTELSE:

Missilet «Kalibr» sammenlignet med alle de eldre kryssermissilene er kjent for å kunne fly i ekstreme hastigheter og med ekstreme manøvre inn mot målet. Dette er manøvre som i all hovedsak skjer i den terminale fasen av flygingen. Det vil være en stor fordel siden det kan bidra til

at missilet er vanskelig å skyte ned av luftvern. Russerne hevder selv at «Kalibr» har lengre rekkevidde enn alle eksisterende kryssermissiler. Man kan jo også legge til at det med stor sikkerhet er kjent at missilet har en rekkevidde på minst 2500km. Mens russerne selv står fast på at det er kapabelt for opptil 4000km. «Tomahawk» som da er USA sitt noe eldre, men fortsatt deres hovedvåpen innenfor missiler av samme kategori, er til sammenligning kapabelt for maksimalt 2500km.

Rekkevidden er noe av det aller viktigste med kryssermissiler, dette da det ofte kan gi ett forsvar muligheten til å nå svært langt inn i en fiendes territorium. Missilet er kapabelt til å fly så lavt som kun 10 meter over vann-flaten. Det kan velge mellom 1000 meter og helt ned til 10 meter over vannflaten. Men det vil normalt fly ved 20-50 meters høyde. Missilet følger også automatisk det terrenget det flyr over. «Kalibr-missilet» er allerede utplassert på flere plattformer slik som på overflate krigsskip, ubåter, fly og lastebiler med «missile launchere». Men også på en ny løsning som russerne har laget, hvor missilene avfyres fra containere.

Missilet kan innen få minutter kan nå mål Nord for den arktiske sirkelen i både Norge, Sverige og Finland. Tidligere i år ble «Kalibr-missilet» fyrt av fra en Yasen-klasse-ubåt, som lå til kai ved basen i den russiske Nordflåten, som ligger

mindre enn 60 km fra grensen til Norge. Det vi har sett til nå av de første årene til «Kalibr-missilet» i operativ bruk, gir en klar og tydelig bekreftelse på det man i vesten har fryktet i flere år. Nemlig at Russland har snudd situasjonen til at de har det største forspranget på kryssermissiler.

MASSEPRODUKSJON OG STORE LAGRE:

Russland har i en årrekke masseprodusert «Kalibr» etter at missilet ble erklært operativt for skarp bruk. Det hevdes fra Russerne selv at årlig produksjonsvolum ligger et sted mellom 70-290 «Kalibr-missiler». Det er estimert at de i 2017 hadde rundt 1800 «Kalibr-missiler» totalt. Siden dette er ett av Russlands nye hovedvåpen på kryssermissil-fronten, så er det å forvente at de også de kommende årene masseproduserer «Kalibr-missilet» i store antall for å kunne dekke opp behovet for kapasitet hva gjelder nødvendige antall missiler til ulike typer konflikter i framtiden.

FÅ KJENTE MOTTILTAK FOR ØYEBLIKKET:

For Norge, NATO og vesten er det som amerikanerne har erklært ingen effektive mottiltak mot «Kalibr-missilet» per idag. I teorien finnes det flere luftvern og rakett skjold-systemer, blant annet i USA som kan ta ut kryssermissiler. Men selv med jevnlig oppdateringer, så er disse stadig

aldrende og utdatert, sammenlignet med de nye høyteknologiske kryssermissilene generelt -og da spesielt «Kalibr».

De få systemene som kan ha en mulighet til å ta ut «Kalibr» er blant annet luftvernet «Patriot», som er det systemet amerikanerne bruker som sitt hovedsystem.

Alle norske forsvarsbaser, samt mange av USAs og NATOs baser er svært utsatt for raskt angrep med store antall «Kalibr-missiler». Vesten og NATO bør nå absolutt vurdere en kraftig opprustning av radar- og varslingsystemer, betydelig opprustning av luftvern av både «NASAMS 3», samt et mer langtrekkende luftvern som allerede er tiltenkt anskaffet. Det bør også gjøres betydelig utbygging av luftvern på samtlige baser av en viss betydning, spesielt i Nord-Norge. Det bør tas i bruk en annen struktur i Forsvaret i dag, hvor man snarest mulig går helt bort fra kraftsamlingen man gjør på viktige kapasiteter.

Det kan bli nødvendig med et større antall ubåter, flere «NSM» og «JSM-missiler», samt flere fregatter. MTB-ene kan måtte beholdes, samt anskaffelse av flere P-8 Poseidon.

Navn: Kalibr, 3M-54 Kalibr.
NATO kodenavn: SS-N-27 Sizzler og SS-N-30A
Missiltyper: Kryssermissil, Anti-skips missil, Anti-ubåt missil, ubåt-avfyrt kryssermissil, Air-launched cruise missile (ALCM), Land-angreps missil, Bakke-til-bakke missil.
Produsert: fra 1994 (test versjoner)
Kriger: Krigen i Syria
Vekt: 1300 kg-1780 kg-2300 kg.
Lengde: 6.2 meter - 8.9 meter
Diameter: 0.533 meter
Stridshode: 400-500 kg HE eller thermonuclear (atomstridshode)
Motor: Multi-stage solid-fuel rakett, turbojet, solid-fuel rakett.
Rekkevidde: 91RE1: 50 km
3M-54E (export version): 220 km
3M-54E1/3M-14E (export version): 300 km
3M-54/3M-54T: 660 km
3M-14/3M-14T: 1,500-2,500 km
Ny versjon under utvikling: 4000 km +.
Max marsjhøyde: 1,000 m
Flight altitude: 50-150 m normalt, 20 m over havet, 1 versjon 10 meter over havet
Hastighet: 0.8-2.5-2.9 Mach
Avfyrings plattformer: Overflate krigsskip, ubåter, containere, fly, bakkestasjoner

En annerledes skoledag!

Hvor mange jobber det inne på NATO hovedkvarteret?
Er NATO miljøvennlig? Hvorfor er det så strengt inne på NATO?
Hvordan ser det ut på grensa fra et land til over et annet?

Barna satt stor pris på muligheten til besøket hos NATO, og for å møte en hyggelig viseadmiral!

TEKST OG FOTO: HANNE OLAFSEN, MMB

Dette var bare noen av spørsmålene 6. klassingene fra Messenlia skole i Ringsaker hadde da de var på besøk ved hovedkvarteret. Spente og forventningsfulle satt de som tente lys i møterommet «Nordkapp» for å høre på hva sjef for Militærmisjonen hadde å si.

– En fin, liten gjeng med mange gode spørsmål, konkluderte viseadmiralen som stilte gladelig opp da forespørselen om besøk kom.

– Dette er et besøk av de sjeldne, naturlig nok. Men når muligheten byr seg er det hyggelig å kunne stille opp. Det er jo de unge som er fremtiden, og kan jeg bidra litt med å informere, inspirere og motivere er det en helt klar bonus, sier Ketil Olsen som nok måtte forberede seg på en litt annen måte når publikum denne gang var betydelig yngre enn de han normalt holder tildels komplekse orienteringer for.

– En annerledes og spennende utfordring, humrer han.

Senioringeniør Kenneth Bjørkhaugen jobber nemlig for Olsen ved Militærmisjonen i Brussel, og er pappa til Linus (11).

– Fire år i utlandet er lenge, og derfor ønsket vi at klassekameratene til vår eldste sønn skulle få muligheten til å få et lite innblikk i det livet Linus har hatt i Belgia disse årene vi har bodd her. Derfor valgte vi som foreldre å invitere klassen hans nedover på besøk. Ekstra stas spesielt for Linus å kunne ta dem med på pappas jobb også, sier Kenneth.

Klassen til Linus er liten, bare seks elever til sammen. For å finansiere turen, bestemte barna seg for å selge hjemmelagde kaker og kaffe utenfor Joker Mesnali og Kiwi Sjusjøen. De arrangerte også julemarked og solgte litt hjemmelaget julepynt. I tillegg fikk de litt pengestøtte fra Lions Nordre

Ringsaker, så til høsten skal ungene på møte der for å fortelle om turen.

– På skolen har de jobbet med turen og det vi la opp til at de skulle få oppleve, sier Arve Dahl, en av foreldrene som var med som reisefølge.

– Barna visste ikke så mye om NATO på forhånd, så foredraget med viseadmiral Ketil Olsen var veldig lærerikt, så nå klarer de å sette mer i sammenheng hvordan NATO fungerer ute i verden, sier han.

Turen for øvrig innebar besøk til 1815 Memorial etter slaget ved Waterloo, turisttur til Brussel sentrum, besøk og deltagelse på Den norske skolen i Brussel, samt besøk ved NATO HQ.

**Lowe Alpine
Manaslu 65**
Romslig sekk som er
designet for å brukes
på lengre turer
2368,-

Milrab Original 90L
Beredskapsbag som er laget for
å tåle fukt og tøffe værforhold.
664,-

Carinthia G-Loft ISG 2.0
Multifunksjonell jakke som
er designet med bakgrunn i
militære spesialstyrker.
2507,-

**NYHET! Casio G-Shock
Mudmaster GG-B100**
Klokken er et resultat av fokus
på robusthet, funksjonalitet og
brukervennlighet.
3325,-

Deltaco 20000mAh
Lad opp til 3 enheter
samtidig.
309,-

Granberg Tactical Needle
Taktiske nålresistente
hansker i gelteskinn.
474,-

Nixon Regulus All Black
Designet for å tåle
ekstreme forhold.
1908,-

Crispi S.W.A.T Evo
Solid og lett sko med GORE
TEX og godt grep.
2199,-

GÅ INN PÅ BFO.MILRAB.NO FOR FLERE NYHETER OG TILBUD

Nasjonal, byhistorisk- og Forsvarshistorisk skandale!

Som mange er kjent med, har Forsvarsdepartementet besluttet å avhende Krigsskolens Tollbugata 10 i Oslo. En historieløs avgjørelse.

TEKST & FOTO: EINAR HOLST CLAUSEN

For å understreke bygningens historiske verdi for både Norge, Oslo by og for Forsvaret, velger jeg først å la dere få lese litt om Tollbugata 10 fra året 1629 og frem til i dag. Bygningen er blant de eldste i Kvadraturen i Oslo, og er vernet.

HISTORIEN TIL TOLLBUGATA 10

(sakset offisielle kilder)

Norges kansler, Jens Bjelke skaffet seg skjøte på eiendommen den 19. april 1629. Tomten lå i et av Christianias største kvartaler, nærmest Bjørvika, som var byens fineste strøk. Bygningen var ferdig satt opp på 1630-tallet. Jens Bjelkes sønn, Jørgen Bjelke, solgte i 1662 eiendommen til landkommisær Orolof. Senere ble gården overdratt til general Caspar H. Hausmann og gikk så videre i arv innen familien.

I 1736 ble gården solgt til Cicignon og i 1761 til Caspar Herman Storm. Han var sønnesønn av Arvid Storm, den første sjefen for Den norske fortifikations-etat. Selv var han major, før han i 1757 ble stiftsamtmann i Akershus. Storm forenet en arvet formue (Toller-Hausmann) med høye militære og sivile embeter og aktivt engasjement

både i norsk industrireisning og norsk allmuedannelse. En av døtrene hans kunne overføre engasjement og dannelse til sin eldste sønn, den senere så kjente grev Caspar Herman (oppkalt etter morfaren) Wedel-Jarlsberg. Gården ble om- og tilbygget til et rokokkoanlegg, med høyt mansardtak, innvendige stukktak og ny fasade etter tegninger av arkitekt Reichen. Sidebygningen mot Dronningens gate (Ordresalen) ble oppført som stall, senere tatt i bruk som ordre- og eksersersal. Hovedbygningen har vegger av utmurt bindingsverk, med utvendig teglsteinskledning. Storm var en av tidens store menn, med Oslo Ladegård som lyststed. Men han forstrakk seg, gikk fallitt i 1772 og dro til Danmark.

Eiendommen var deretter en periode residens for prins Carl av Hessen. Veggmaleriene i «Jaktrommet» stammer fra hans tid. Ny eier ble tollkasserer Jacob Juel, som ble fengslet for underslag i 1783 og siden rømte til Sverige. Jess Anker kjøpte gården, men døde under tragiske omstendigheter etter å ha gått konkurs i 1798. Jess Ankers bror, Bernt Anker, kjøpte ut gården og forærte den senere til Krigsskolen ved et gavebrev til generalmajor Haxthausen den 13. november 1802. Undervisningen kom i gang fra desember 1803. Fra tidligere - i 1798,

hadde Krigsskolen overtatt en hage i tilknytning til eiendommen, som ble brukt som ridebane og ekserserplass. Et kart fra rundt 1805 viser et dekorativt forhageanlegg med fontene.

I 1841 ble den nåværende minnebautaen over general Hegermann reist (Krigsskolesjef og sentral på Eidsvold i 1814). Før denne tid var allerede loftet innredet og taket utstyrt med arker. Krigsskolen flyttet fra bygningen i 1899, først til St. Olavs plass, senere til Akershus festning. I 1898 solgte Staten Tollbugata 10 til murmester Hansen (tinglyst skjøte 18. jan 1901). Dette ble det protestert på, bl.a. av arkitekt H. Sinding-Larsen, senere restaureringsarkitekt på Akershus, fordi gavebrevet fra Bernt Anker var stilet til Krigsskolen, ikke til Staten. Stortinget måtte derfor omgjøre salget og den 4. august 1902 ble nytt skjøte utstedt til Staten v/ Forsvarsdepartementet.

Fra 1902 ble Tollbugata 10 benyttet av Ingeniørvåpenets underoffisersskole. Fra 1940–45 var Hirdens hovedkvarter forlagt her. En sabotasjeaksjon med sprengstoff den 7. november 1944 gjorde stor skade på stukktakene. Etter krigen ble bygningen brukt til forlegning og undervisningslokaler for Krigsskolen frem til skolen flyttet til Linderud i 1969. Hans Majestet Kong

Harald kjenner godt til Tollbugata 10, fra sin tid som kadett på Krigsskolen. Bygningen brukes i dag som møte- og festlokaler for Krigsskolen og for Hæren.

I perioden 1966–1976 gjennomgikk bygningen store restaurerings- og oppussingsarbeider under tilsyn av Riksantikvaren. Utvendig puss ble hugget av og erstattet med slemming, inngangspartiet ble restaurert, veggdekor ble avdekket og restaurert, malte flater ble malt opp etter fargeundersøkelser og det ble satt opp nye tapeter, delvis etter mønster av avdekkede tapetrester. Gulvene i flere saler ble nylagt med furugulv. Gamle jernovner med elektriske ovner inni ble montert til erstatning for det eksisterende sentralfyrnlegget. Kjelleren ble tatt i bruk til oppholdsrom, bl.a. med nytt, senket gulv. Møbler og annet inventar er i stor grad gaver fra privatpersoner og legater som «Didrik Hegermanns æresminde» og «Jan Hvoslefs gave», i tillegg til 300.000 kroner til møbler i «Tre graners sal» og kjelleren, som daværende kaptein på Krigsskolen Einar Holst Clausen som fikk sponset av Forsvarsdepartementet, Postbanken (Petter Jansen) og DnB (Sverre K. Seeberg) i forbindelse med Krigsskolens 250-års jubileum i år 2000.

I perioden 1999–2000 ble det gjort betydelige

oppussings- og restaureringsarbeider i forbindelse med Krigsskolens 250-års jubileum. Innvendige overflater ble pusset opp med tradisjonelle materialer og metoder. Enkelte rom, bl.a. det tidligere biblioteket og tilstøtende kontor i 2. etasje, ble restaurert etter grundige undersøkelser. Nye garderober og toaletter ble etablert i 1. etasje. Alle vinduer ble pusset opp. Brannsikringen ble forbedret, med sprinkleranlegg og nytt varslingsanlegg. Bakbygningene ble pusset opp utvendig med kalkpuss med opprinnelige farger.

STOPP AVHENDINGEN!

Fra år 2000 og frem til i dag, har Forsvarsdepartementet og Forsvarsbygg ikke løftet en finger for å vedlikeholde den ærverdige bygningen. På nesten 20 år er forfallet betydelig! For å forsvare en avhending, har FD og Forsvarsbygg nå beregnet kostnadene for rehabilitering til astronomiske 300 millioner kroner. Beregninger har økt med 50-60 millioner kroner hvert år, de siste årene.

For noen år siden kom FD på den geniale idéen at Hæren selv skulle ta over ansvaret og renoveringskostnadene, den gang på drøye 50 millioner kroner. For de visste jo utmerket godt at Hæren med sitt sterkt pressede budsjett ikke

kunne klare det. De påfølgende 2-3 år (uten vedlikehold), er som nevnt nå renoveringskostnadene beregnet til svimlende 300 millioner. I skrivende stund får jeg vite at FD nok en gang har oppjustert renoveringskostnadene, nå til 350 millioner kroner! De må ha beregnet med gaffel, for nå vil de tydeligvis ha avhendet T-10 raskt! Det eneste partiet på Stortinget som nå reagerer på denne galskapen, er Senterpartiet med en tydelig røst fra Liv Signe Navarsete. Takk til henne for engasjementet!

FORSLAG

Det bør kunne være andre løsninger på dette. Her er et par forslag:

- La Statsbygg overta ansvaret og ta renoveringskostnaden for denne nasjonale kulturhistoriske bygningen. La Forsvaret ha enerett på å leie bygget.

- Etabler så en stiftelse med Krigsskolen sammen med flere aktører, som sammen driver T-10 forretningsmessig med utleie av lokalene til kontor, møter og til selskap/bryllup etc. Inntekter kan dekke årlige vedlikeholdskostnader, kanskje med et mindre tilskudd fra Hæren/Krigsskolen. Krigsskolens Venner er nevnt som noen som kan sitte i et eventuelt styre.

Heder til 84-årig veteran

og offiser av «den gamle skolen»!

Den 2. juli fikk den pensjonerte majoren, 84 år gamle Finn Kirkestuen velfortjent heder fra sjefen for det Nederlandske sjøforsvaret viseadmiral R.A Cramer. Kirkestuen ble tildelt «Medal of Merit» i bronse.

Storbesøk i «Girkogammas» stue denne dagen, med blant andre Nederlands ambassadør til Norge, Nederlands forsvarsattaché, andre Nederlandske offiserer, sjef 2. bataljon, offiser fra Krigsskolen og kommandersersjant fra 2. bataljon

AV EINAR HOLST CLAUSEN

HØYTIDELIG SEREMONI

Den Nederlandske ambassadøren Ton van Oorschoot overrakte medaljen med tilhørende diplom under en høytidelig og hyggelig tilstelning hjemme hos Kirkestuen i Ski. Stuen var ommøblert og pyntet og Odd Fellow sto for bevertningen. Ambassadøren hadde med seg militærattaché Captain (Navy) Sim Schot, oberstløytnant Roel Cuppes (Luft) og oberstløytnant Arjan van Geldes (Marine Corps). I tillegg til familie og venner, var også sjefen for 2. bataljon oberstløytnant Nervik og kaptein Paxton fra Krigsskolen blant de inviterte. Naboene i leilig-

hetskomplekset ble nok litt overrasket når det på en helt vanlig tirsdag strømmet på med offiserer i fineste uniform og andre festpyntede gjester.

«MEDAL OF MERIT»

Utmerkelsen «Medal of Merit» deles ikke ut ofte, men tildeles de som på en eksepsjonell måte har støttet og/eller hjulpet de Nederlandske væpnede styrker, i dette tilfellet Kirkestuens nære kontakt og instruksjon i vinter-tjeneste for det Nederlandske marinekorpset (Whisky Company) på 70-tallet. Han var svært sentral når Whisky Company skulle lære vinter-tjeneste, men også andre allierte avdelinger som

Green Howards, The Green Berets og Sabersqn 22 SAS Regiment, samt rep avdelinger og HV avdelinger.

Finn Kirkestuen holdt flott takketale på flytende engelsk etter overrekkelsen, der han også håpet på fortsatt samarbeid mellom 2. bataljon og det Nederlandske Marinekorpset i fremtiden.

EN TØFF SKOLE!

Jeg har hatt gleden av flere lange samtaler med Finn, og har fått høre mange interessante og gode historier av denne veltalende offiseren med det skarpe, men vennlige blikket. Finn har en bemerkelsesverdig god hukommelse. Han kunne fortelle om en tøff oppvekst med svært

Bataljonssjefen gir «Girkogamma» et kart over kjent operasjonsområde.

Kirkestuen ble beveget da han holdt hendene til sjef 2. bataljon og sjefen for den Nederlandske marineavdelingen, og ba de om å samarbeide også i fremtiden.

Diplomet til medaljen overrekkes.

Sjef 2. Bataljon oblt Nervik gratulerer Kirkestuen.

Kirkestuen «Girkogamma» fra sin beste operative tid.

strengte foreldre og mye pryl med lærbelte, noe som herdet han i ung alder. Som 9-åring sto han på fortauet der Markveien krysser Sofienberggaten, og var vitne til at Gestapo skjøt Gregers Gram og Edvard Tallaksen på kaféen. Etter frigjøringen satt han på Vaterlandsbroen og så det hjemkomne norske fallskjerm-kompaniets demo-hopp over Grønland. Det var da han bestemte seg for å søke seg inn i Forsvaret når han ble gammel nok.

Han søkte da også Befalsskolen for Infanteriet i Sør-Norge (BSIS) på Gimlemoen kom inn og ble uteksaminert i 1955. Han gikk på Krigsskolen 1956-58, og tok Stabsskolen i 1969. Første beordring etter Krigsskolen, og etter eget ønske, ble som jegertruppssjef ved Bn2/Brig N. Det ble en tid med mye praktisk læring, også fra norske og svenske flyttsamer han kom i kontakt med under øvelser. Her lærte han noen triks i vinteroverlevelse. Det var fra samene at han etter hvert også fikk tilnavnet «Girkogamma». De ville ha en samisk vri på Kirkestuen, så da ble det Kirke=Girko og stuen=gamma, dermed ble Kirkestuen til «Girkogamma».

Her er et lite utdrag av det store skriftlige materialet «Girkogamma» har skrevet om sin tjeneste, og om praktisk opplæring i vintertjeneste:

«På en vinterøvelse lå vi (jegertroppen) som feltvakt for bataljonen. Vi lå faktisk på et område med rester av et høyt piggrågerde som markerte yttergrensen for en av nazistenes dødsleire øverst i Norddalen. Her fikk jeg besøk av en stridsdommer, en vernepliktig kaptein fra IR 16. Han var veteran og finlandsfrivillig soldat i Vinterkrigen 1939-40. Av han lærte jeg hvordan vi kunne få varme føtter ved å løpe en kort tur barbert i snøen! Det ble en viktig lærdom som jeg alltid senere har brukt i undervisningen».

GARDESJEFEN BLE HANS VEILEDER OG PROTEKTOR

I januar 1961 tiltrådte daværende løytnant Kirkestuen, etter beordring H.M.K.G. som nestkommanderende ved 1. Gardekompani/skiløperkompaniet. Allerede da var han svært opptatt av å tøyse grenser innen alle sider av friluftslivet og feltlivets gleder og påkjenninger. Interessen for vintertjeneste var også vekket. Omtrent på samme tid fikk

H.M.K.G ny gardesjef, oberstløytnant Jens Anton Poulsson. Bedre kjent som sjefen for patruljen «Grouse», som landet med fallskjerm på Hardangervidda i 1943 for å forberede mottak av en styrke commandos som skulle sprengte og ødelegge Norsk Hydros produksjon av tungtvann på Vemork. Flyet med commandos styrtet før det kom over Hardangervidda, og alle omkom. Poulsson og tre andre i «Grouse» var i «Kompani Linge». De fikk mange harde vintermåneder i fjellheimen, og overlevde på reinkjøtt, mageinnhold og lav. Poulsson var en god reinjeger.

Poulssons lederskap og dyktighet skulle bli meget viktig for Kirkestuens videre utvikling som offiser og leder. For Poulsson var grundig og stilte tøffe krav til utdanning og ferdigheter hos sine gardister. For det første han gjorde etter tiltreden var å erklære at mitraljøseskytterne var for dårlig opplært og trent. Han beordret de på kurs og var selv instruktør! Når vinteren kom, erklærte han at samtlige kompanier var for svake i vintertjeneste. Han tok seg av opplæringen selv! Slik lærte Kirkestuen seg at man skal være grundig, detaljer skal terpes til de sitter, og man

Kirkestuen bærer sin Medal of Merit med verdighet.

En stolt medaljemottaker foran sin «Wall of fame».

Jegertropps sjef BN II/N 1959. Instruktør på fjellkurs for Brigadens jegerτροpper i Istind i Januar/ Februar. Isøksen er av et verdenskjent merke, Aschenbrenner fra Werk Fulmpes i Tyskland. Våre økser var etterlaten-skaper fra tyske og østeriske alpejeger-divisjoner, som bl.a. bygde ut «Lyngen Linjen i og sør for Skibotten i Troms.

Jegertropps sjef BN II/N under Øvelse Barfrost 1959. Jeg fikk tak i britiske battledresser og britiske grønne tankgensere som var mer lydløst på patrulje enn brigadens stående ordre om bruk av feltuniform med hjelm.

Brigadsjefen oberst Rasmussen møtte troppen min da vi var på fremmarsj mot engelske fallskjermssoldater som var landsatt på Stormyra øst for Målselven. Han bråvendte og kjørte rett til BNKO II/N. Han buste inn til BNSJ Arne Heimsjø og sa: «Jeg har møt noen som virker som soldater, men de har jo ikke uniformer på seg og ser ut som banditter, altså!» Arne bare nikket og sa: «Det mine folk og de er utstyrt for patruljetjeneste på min ordre». Rasmussen gikk hode-rystende ut av KO. Arne hadde aldri gitt meg ordre om det, og jeg hadde vel ikke engang spurt ham om lov. Sånn er det å ha en skikkelig sjef som setter pris på privat initiativ!

Fra bataljonsøvelsen skrev Kirkestuen:

«På bataljonsøvelsens første dag, lå mitt kompani i fredsbiuakk på en liten høyde Nord for Gåvdajärvi i Østre del av Lyngsalpene. Jeg var på vei fra BNKO, hvor jeg hadde fått ordrer for fremrykningen. Vi skulle bryte opp kl 23:00 og starte fremrykningen som fremre venstre kompani. Jeg kjente det ruske i buksebeina mine, og forsto at vi ville få motvind om natten. Etter å ha gitt mine ordrer, kom Peder Greg Emblemsvåg, min bataljonssjef, rådgiver og farsfigur krabbende inn i teltet. Han satte seg til rette på reinskinnet, fikk en kopp te med melk og sukker. Etter litt småsnakk, tok han omkring meg og sa: «det blir dårlig vær i natt. Det er spådd sterk vind med snødrev. Hva mener du gutt, skal vi kansellere angrepet i natt?» Underforstått fordi jeg hadde bataljonens yngste og uprøvde kontingent. Før jeg rakk å samle meg til å gi et fornuftig svar, grep min vernepliktige kompani-assistent, korporal Syrrist ordet og sa: «Det æ'kke nødvendig oberstløytnant, for vi har vært i helvete med han der før». Peder sa ingenting, han bare nikket på hodet, drakk ut teen og forlot teltet».

«---angrepet var i gang, været var ille, motvind med isnåler som stakk i ansiktet og øynene. Vi hadde avansert uten annen kontakt med de andre kompaniene enn over sambandet. Før det ble lyst, ble jeg beordret til å møte Peder i fremskutt kommandoplass. I det jeg kom frem grydde det frem en ny dag, det hadde sluttet å

snø og vi kunne beskue hele bataljonen fremrykning. Hovedstyrken som hadde avansert i bunnen av det flate dalføret, der det var lett å ta seg frem, så vi avdelingene som et uryddig og usammenhengende tog av individer. Bildet vi så minnet om Napoleons tilbaketog fra Moskva. En løytnant ble rapportert evakuert på grunn av frostsader. Det var et sørgelig syn. Plutselig utbrøt artillerisjefen, som alltid fulgte bataljonssjefen; «Faen! – dette har jeg aldri sett før, og ikke tror jeg at jeg får se det om igjen!». Alle snudde seg og så i den retningen han anviste. Der kom kompaniet mitt til syne i et berglendt skråterreng. Kompaniet rykket frem i angrepsformasjon med to tropper fremme og fem meter mellom hver mann, som på et modellbord! Ingen sa noe, ikke Peder heller. Her så jeg resultatet av to uker med intens trening i helvete, som korporal Syrrist så vakkert hadde uttrykt det. Jeg var tilfreds».

HAN LÆRTE AV DE BESTE!

Etter flere lange og hyggelige samtaler med Finn «Girkogamma» Kirkestuen, i tillegg til å ha lest hans mange memoarer fra tiden som en høyst operativ offiser. Så skjønner jeg at det ikke er mulig å yte hans varierte og spennende år i grønt rettferdighet, med en liten artikkel som denne. Det burde vært skrevet en bok! En bok om en gutts tøffe oppvekst på 1930-40 tallet, befalsskole- og krigsskoleutdanningen på 50-tallet, om tøft og rettferdig lederskap basert på

gjensidig respekt og tillit, om Kirkestuens møte med og tjenestegjøring med heltene Jens Anton Poulsson, Knut Haukelid og Hans Storhaug fra Tungtvannssaksjonen på Vemork, om hans 12 år sammenhengende i Brig N, der han ble spesialist på vintertjeneste og taktiske helikopteroperasjoner, om hans fallskjermutdanning ved Hærens Jegerskolen og senere tjenestegjøring der, om hans ledelse av Norsk Militær Fjellgruppe, om hans jobb i den ikke eksisterende «Stay Behind». For ikke å snakke om alle nasjonale og allierte avdelinger han har kurset i vintertjeneste under ekstreme forhold.

Jeg har aldri møtt en offiser med en klarere lederfilosofi! En offiser som alltid har ledet fra front, en kompromissløs, kreativ og utradisjonell leder med ett mål for øyet, å utdanne og øve soldater og kollegaer til gode soldater under alle forhold! Hans utradisjonelle ledelses-stil og pågangsmot møtte etter hvert motstand fra de med mer akademisk legning, og Kirkestuen søkte, som major, avskjed fra Forsvaret i 1981. Han fortsatte å instruere i det sivile, blant annet som sjef for Rådgivningsgruppen i Securitas (Region Østlandet), som skolesjef i Securitas A/S, som adm.dir. i Norsk Sikkerhetsinstitutt A/S. Han var også avsnittssjef i Ytre Sogn HV-avsnitt.

Jeg håper det blir skrevet en bok om «Girkogamma».

Besøk på russisk fregatt

Offisersbladet fikk omvisning ombord i den tremastede fullriggeren og fregatten MIR, som lå til havn i Bergen. Omvisningen var omfattende, og undertegnede fikk endatil en dyktig norsk-russisk tolk til disposisjon.

Det Russiske skoleskipet/skuta MIR i Bergen havn under «Tall ships race».

TEKST & FOTO: NILS GJERSTAD

Bergen: Det ble arrangert «Tall Ships Races» i Bergen, og det er vakre skip og folk å se overalt på Bryggen.

Noen av verdens vakreste skuter ligger for- tøyd her. Totalt er det 59 skuter fra 18 nasjoner med i år, som ligger til kai før de skal delta i regattaen siste etappe ute på havet. Under- tegnede møter en flokk med unge menn i russiske marineuniformer som er identiske med de som ble brukt under Den kalde krigen. Det er oppsiktsvekkende å se uniformer som man

assosierer med Sovjetunionen i norske gater. De store matrosluene er spesielt oppsiktsvekkende, siden de er så store i forhold til de norske.

De russiske sjømennene er hyggelige og imøte- kommende og stiller gjerne opp på bilde. Et par dager senere får Offisersbladet lov til å komme ombord i skipet og få en hyggelig om- visning både under og over dekk. Ved siden av det polske skipet Dar Młodzieży er MIR fra Russland den lengste skuten på arrangementet. Lengden på skroget er på 94,80 meter. Liason og tolk er Anne Gjoelme som har hovedfag i russisk språk og kultur.

TSAR PETER DEN STORE HEDRES

Med et vennlig håndtrykk tar kaptein Andrej Orlov imot oss på dekket. - Vi kan ta en prat under dekk, sier han og leder an nedover trappene. På veggen henger et stort maleri av tsar Peter den Store, som la grunnlaget for maritim satsing i Russland og fikk mye hjelp av Holland. Mange av de russiske maritime ut- trykkene som «mast», «dekk» og «skott» kom fra sjøfartsnasjonen Holland takket være Peter den Store, blir jeg forklart. Tsaren er også grunnlegger av St.Petersburg, hvor skip og mannskap har sin base. - MIR er et skoleskip og

Russiske marinegaster med sine gjenkjennbare store luer/hatter.

kadettene ombord får undervisning ved det maritime universitetet i St. Petersburg, forklarer han. Selv har han vært på skipet siden 1994 og har gått gradene fra kadett til kaptein. - Jeg har lært mye ombord, ikke minst å snakke engelsk med turister, smiler Orlov, som foretrekker å snakke engelsk og bare unntaksvis går via tolken på russisk.

BYGGET PÅ LENIN-VERFTET I 1987

- Disiplin er det viktigste ombord i skipet, forklarer han. Kadettene går i tradisjonelle sovje-

tiske marineuniformer som en del av en tradisjon, kommenterer Orlov. Fra vår til høst er han på havet, men om vinteren er han landkrabbe i St. Petersburg. Fregatten ble bygget i Gdansk i 1987, på Lenin-verftet, som Lech Walesa gjorde verdensberømt. På dekk er det også bilde av Lenin, ved siden av flere utmerkelser fra «Tall Ships Races», som MIR har vært med på siden tidlig på 1990-tallet.

MIR skal delta i den prestisjefylte regatta «Tall ship races» om et par dager etter at det legger ut fra havn i Bergen. Etter det går turen til Aarhus i Danmark, som er siste regatta-etappe i «Tall

Ships Races» 2019 og videre til Rostock Tyskland før de returnerer til St.Petersburg, blir jeg forklart. På verftet i Gdansk 1987 ble MIR bygget sammen med fem søsterskip. - På åttitallet husker jeg også at jeg gikk i denne tradisjonelle marineuniformen, sier kaptein Orlov som elsker å være på havet og liker godt den norske kysten. - Naturen i Norge minner meg om området rundt Karelen, sier han. - Det er veldig vakkert i Bergen havn, ikke minst med fjell og fjord. Også i Nord-Russland har vi fjorder, men det er små fjorder sammenlignet med Norge. Vi seiler mye i Barentshavet og Østersjøen og vi har også vært

Skoleskipets kaptein Orlov.

Marinegastene stilte villig opp til fotografering.

en del i Nordsjøen og Middelhavet, samt i Atlanterhavet, men aldri i Stillehavet. Det er min store drøm, men det er ikke jeg som avgjør det, smiler kapteinen, som uttrykker seg i knapphet i utøvelse av sin jobb som kaptein, men han gir likefullt et sympatisk inntrykk.

OMVISNING AV KADETTER

Etterpå får jeg og tolken en hyggelig omvisning av to oppvakte kadetter, som er flinke i engelsk. Den ene er fra Arkhangelsk og den andre fra Toljatti, og er henholdsvis 19 og 20 år og sier at det er fint og lærerikt å være kadetter på MIR. -

Vi lærer mye blant annet navigasjon og forskjellige skipsknuter og slikt. Disiplinen kan være streng, men det vi kjenner mest på er nok at man kan få hjemlengsel av å være flere måneder borte fra familiene våre i Russland. Å være noen måneder borte fra Russland er lang tid når man har familie, forteller de to kadettene.

De heiser det russiske flagget og poserer stolt ved det, og forklarer velvillig om skipsdetaljer ombord. - MIR er 108 meter lang over alt, mens skroget er på 94,80 meter.

Fartøyet har tre master. A-masten er 49 meter lang. Det er 46 seil på skipet. Vi har fire dekk.

Marinegastene synes det var flott i Bergen.

Totalt har vi 199 ombord på skipet og 123 kadetter, deriblant 12 kvinnelige. Med seilene oppe kan den komme i 21 knop. I tillegg til seil har vi også to motorer. Etter en hyggelig omvisning blir vi også forklart at MIR kan bety både «fred» og «verden». Idet vi går av skipet, og ønsker kadettene et vennlig «Spasiba. Do svidaniya!», som betyr «Takk. På gjensyn!». MIR kan bety to ting på russisk forklarer min tolk meg etter at vi har gått ned lederen og er tilbake på land. Det kan bety både «fred» og «verden», men det er nok helst fred navnet på fregatten viser til, sier hun til meg. Og fredelig er også inntrykket av russerne ombord i MIR.

Fallujah

Fallujah, en mellomstor sunni-muslimsk by 60 km vest for Bagdad, hadde levd godt på Saddam Husseins regime. Byen rekrutterte mange soldater og politifolk. Saddams fall, og regimeskiftet ved den amerikanske maktovertakelsen i april 2003, skulle gjøre Fallujah til et urosenter.

AV TROND SÆTRE

Den 28. april samme år trosset en gruppe på 200 sivile portforbudet i byen for å demonstrere utenfor en skole som amerikanerne brukte til lokalt militært hovedkvarter. Vaktmannskapet som var stasjonert på taket av bygningen åpnet ild mot demonstrantene og drepte 17 av dem. De hevdet å ha besvart ild fra demonstrantene, noe som irakerne benektet.

Etterpå var det likevel forholdsvis rolig inne i byen fram til 31. mars 2004, da fire sivile amerikanske sikkerhetsvakter fra Blackwater ble overfalt og drept. De forbrente likene deres ble dratt gjennom Fallujah og hengt opp på ei bru i utkanten av byen, alt sammen til jubel og begeistring fra en stor mengde av lokalbefolkningen. Bildene av hendelsen ble kjøpt av de store internasjonale nyhetskanalene, og satte sinnene i kok, særlig hjemme i USA. Fra regjeringen fikk US marines – som hadde okkupasjonsansvaret for denne delen av Irak – beskjed om at kontrollen med Fallujah måtte gjenopprettes, og at de ansvarlige for drapene måtte finnes og straffes.

US Marines ville helst foreta etterforskning og arrestasjoner på en diskret måte, men regjeringen forlangte rask og resolutt handling. Amerikas ære sto på spill. Så den 5. april igangsatte US marines Operasjon «Vigilant Resolve» da de rykket inn i Fallujah med støtte fra fly og helikoptre. I sammenstøtene med fremmedkrigere og irakiske opprørere bevæpnet med bombekastere og maskingevær, var de amerikanske styrkene militært overlegne, men fire amerikanske soldater ble drept første dagen av slaget. Hendelsene i Fallujah utløste også kamper andre steder, og i byen Ramadi ble tolv amerikanske soldater drept i kamphandlinger på én dag. Her tok amerikanerne

imidtild kontrollen igjen etter kort tid, og jaget ut opprørerne.

I Fallujah var kampene mer langvarige, og ble komplisert av mer enn bare militære faktorer. Bombeangrepene mot opprørslommer i byen førte også til at mange sivile ble drept, og nyhetskanaler som Al-Jazeera og Al-Arabiya begynte å sende bilder av lemleste og drepte sivile fra kampene. Opprørerne i Fallujah inviterte nemlig Al-Jazeera til å se dette med egne øyne, og filme fra et sykehus. Til sammenlikning fikk journalistene som fotfulgte de amerikanske styrkene bare nøkterne bilder av soldater som skjøt mot diffuse mål. På den måten greidde opprørerne å vinne en propagandakrig mot amerikanerne. De vant den imidlertid ikke i Ramadi, hvor sivile også ble drept, men byen var mindre interessant for internasjonale medier. Fallujah ble regnet som et nervesenter for irakisk motstand, og fikk dermed langt mer oppmerksomhet.

1. mai trakk amerikanske styrker seg ut av Fallujah. Opprørerne hadde vunnet, men seieren var oppnådd med mediemanipulasjon. Og mediekrig er en usikker taktikk.

Man forsøkte å få til en avtale der lokalbefolkningen i Fallujah forpliktet seg til å holde opprørerne ute, med hjelp av en spesialoppnevnt irakisk styrke. Dette hindret ikke motstandskreftene i å bite seg fast i byen, som blant annet var hovedkvarteret til den egyptiske terrorlederen Abu Musab al-Zarqawi. En amerikansk talsmann erklærte i september at det hadde «høyeste prioritet» å pågripe al-Zarqawi.

I november igangsatte amerikanerne en ny militæroperasjon i Fallujah, og ga den navnet Operasjon «Phantom Fury». At operasjonen startet like etter George W. Bush ble gjenvalgt, så presidenten hadde langt mindre å tape

politisk, var selvsagt av betydning. Men også viktig var at det den amerikanskledete koalisjonen i Irak denne gangen hadde fått god tid til å planlegge operasjonen. Som et ledd i mediekrigen hadde det irakiske styringsrådet strengt Al-Jazeeras Irak-kontor. Videre rømte de aller fleste sivilistene i Fallujah fra byen etter å ha fått advarsler via flygeblader om det forestående angrepet. En hær på 13 500, hvorav 10 500 var amerikanere og resten var briter og irakiske regjeringstropper, var på plass tidlig i november 2004. Mot dem sto en ganske sammensatt styrke på mellom 3000 og 4000 mann. Alle slags irakiske og islamistiske motstandsgrupper var representerte i Fallujah, inkludert al-Qaida.

Natten til 7. november begynte de første bakkeoperasjonene, da statlige irakiske tropper gikk inn i byen og erobret flere viktige stillinger, deriblant sentralsykehuset i Fallujah. Amerikanske og britiske tropper tok kontrollen over to strategisk viktige bruer, og omringet byen.

Hovedangrepene begynte imidlertid ikke før neste kveld. Etter at ingeniørtroppen Navy Seabees hadde sabotert to strømstasjoner nord for byen, innledet avdelingene RCT-1 og RCT-7 fra US Marines et angrep fra nordsiden av byen, støttet av panser- og flyartilleri. Kampene inne i byen var voldsomme; mye av den amerikanske framrykningen foregikk fra hus til hus. Opprørerne hadde bygget opp et forsvarsverk over flere måneder, bestående av improviserte bomber (IED eller såkalte veibomber), tunneler og skyttergraver. Over hele byen var det utlagt så mange feller at koalisjonstroppene ofte sprenget hull i bygninger heller enn å ta sjansen på å åpne dørene.

De viktigste kampene i Fallujah var overstått den 13. november 2004, men små motstandslommer ennå fantes ennå, og sporadiske kamphandlinger fortsatt fram til 23. desember samme år.

Operasjon «Phantom Fury» var det blodigste slaget i Irak-krigen, og det blodigste som hadde involvert amerikanske tropper siden Vietnamkrigen. Koalisjonsstyrkene mistet rundt 100 soldater, de fleste av dem amerikanere, og al-Zarqawi greide å flykte. En tidligere amerikansk offiser uttalte om Fallujah at «vi tåler ikke stort flere seirer som denne». Nøyaktige tapstall på opprørernes side var ukjent, men sannsynligvis mye større, og 1500 krigsfanger ble tatt.

I januar 2005 kunne Fallujahs innbyggere begynne å vende tilbake til en delvis ødelagt by som skulle komme til å se enda større kamper i framtiden. Ikke minst etter framveksten av ISIL/IS.

Garmin Forerunner 945

Forerunner 945 er utviklet for den dedikerte løperen og til multisportutøvere som tåler mye smerte. Forerunner 945 overvåker ytelsen din og gir deg til og med tilpasset innsikt, slik at du kan trene smartere, ikke hardere. Klokken gir deg kondisjonsberegning og justerer verdien basert på varme og høyde. Treningsstatus evaluerer treningshistorikk og prestasjonsindikatorer, slik at du kan se om du trener på en produktiv måte, for eksempel om du er på en formtopp eller om du trener for hardt. Uansett om du løper i gatene eller sykler på gjengrodd stier, har Forerunner 945 innebygde kart som hjelper deg med å holde deg på sporet. Fargekartene er forhåndslastede med kartdata som er optimalisert for lynrask navigasjon og posisjonssporing. Du kan også lagre opptil 1000 sanger på klokken og overføre musikk fra ditt eget bibliotek.

Forerunner 945 koster 6207,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

Salomon Forces Quest 4D GTX 2

Disse lette, men støttende støvlene har løpeskoteknologi for stabilitet og komfort, uten at det går utover vekten. En høy mansjett og hel vanntett innersko sikrer beskyttelse året rundt. Salomons non-marking Contagrip-såler har et omvendt chevronmønster med godt grep på våte, løse, harde eller tørre underlag. 4D Advanced Chassis hjelper foten selv i tøft terreng og reduserer tretthet for komfort hele dagen. SensiFit er utviklet gjennom forskning og erfaring i terrengløp, og legger seg rundt mellomfoten for en tetsittende og behagelig passform.

Salomon Forces koster 2228,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

Halite Void 80

Halite Void brukes i dag av forsvaret, helikopterpersonell og røykdykkere i Norge. Bagen brukes også som dropbag, og spesielt utviklet for å tåle harde påkjenninger. Halite Void er laget av 1000D Cordura® Nylon med en slitesterk 840D Nylon bunn med vanntett dobbeltsidig belegg. Bagen har en stor åpning slik at du har enkel tilgang til utstyret ditt, samt at lokket fungerer som en matte du kan stå på når du skifter. Med EVA-skulderstropper er bagen behagelig å bære på ryggen, samtidig som flere håndtak gjør bagen enkel å manøvrere. Duffel bagen er perfekt til både hverdagsbruk eller lengre ekstreme ekspedisjoner.

Halite Void 80 koster 1732,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

Nixon Regulus

Regulus er en digitalklokke som er utviklet i samarbeid med soldater fra Special Operations Corps i USA. Klokken er designet for å tåle de mest ekstreme forhold, og har alle de nødvendige og mest essensielle funksjonene du trenger i utfordrende situasjoner.

Regulus har en spesialdesignet LCD skjerm som er vanntett ned til 100 meter og har et batteri som varer i ca 5 år. Urkassen er laget av støtabsorberende materialer slik at den tåler harde påkjenninger. Lydløs-modus og justerbar bakgrunnsbelysning sørger for at du kan bevege deg ubemerket på hemmelige oppdrag. Nixon's patenterte design på klokkeremmen gjør at klokken sitter trygt og behagelig på armen.

Nixon Regulus koster 1908,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

TIL DEG UNDER UTDANNING

**Douchebag,
like god på skolebenken
som på reise**

Meld deg inn eller
verv en kollega
og få en sekk i dag!

**BLI MEDLEM I
DAG**

#under28

TRYGGHET FOR DEG SOM
ER UNG I BFO

BFO

bfo.no/innmelding

Av John Berg, major (R)
Forsvarsanalytiker

TYRKIA UTE - OGSÅ INDUSTRIELT

Tyrkia og F 35.

Dermed er Tyrkia ute av F-35 partnerskapet, også industrielt. Tyrkia har en meget avansert flyindustri som har hatt monteringslinje og andre store arbeider på F-16. De har hatt forholdsvis store kontrakter på F-35, som nå blir å fordele på andre partnerland og kjøpere. Trolig vil mange av de nå ledige kontraktene bli brukt som agn i mulige nye kjøperland. Samtidig hevder Erdogans Tyrkia at de nå utvikler sitt eget 5-generasjons kampfly, TF-X, og på Le Bourget flyshow i sommer viste de frem en mock-up (fullskala modell) av flyet. Mye kryssfinér og plast der. Styreformann og direktør i TAL (Turkish Aerospace Industries), Temel Kotil, lovet at TF-X skal fly i 2025 og være operativ fra 2028. Kanskje aldri så lite optimistisk hevdet han at dette vil bli Europas beste kampfly, og tilføyde i overkant friskt: «Forhåpentlig vil dette også bli et godt kampfly for NATO-allierte.»

Amerikanerne innførte begrensninger på tyrkisk deltakelse i F-35 allerede i vår og tidlig i sommer. Disse var åpenbart ment som advarende signaler, og USAs da fungerende forsvarsminister, Pat Shanahan, sa den gang at disse tiltakene var uavhengige av «Russland-relaterte» CAATSA (Countering America's Adversaries Through Sanctions Act) sanksjoner. Dette betød at beslutningene ennå kunne gjøres om; og det betyr at etter de første leveransene av russiske S-400 luftvern missilsystemer, er beslutningen om å kaste Tyrkia ut å anse som irreversibel. Tyrkerne har hatt kontrakter på ca. 400 komponenter til F-35. Den mest spektakulære var vel kanskje

Ayesas' kontrakt som eneleverandør av F-35s «vegg-til-vegg» panoramiske cockpit display.

SVENSKENE STYRKER

Korvett Visby klassen.

JAS Gripen.

Sverige legger nå opp en langsiktig plan for å styrke forsvaret. Det kommer blant annet etter alt å dømme en ny generasjon Visby-klasse «stealthy» korvetter, sammen med nye A26-klasse ubåter. Et viktig og godt synlig tiltak er at Flygvapnets 90 Gripen C/D (én- og to-seters) kampfly foreslås holdt i tjeneste til «etter 2030», og at de ikke tas ut etter hvert som de 60, muligens 70, nye Gripen E blir operative. Tidligere var planen at bare et antall Gripen D, altså to-setere, skulle beholdes. Trolig betyr dette at svenskene nå oppretter en fjerde kampfly-wing, ved å gjenopprette F (Flottilj) 16, i tillegg til nåværende F7 (Såtenäs), F17 (Ronneby) og F21 (Luleå). Det kan ikke utelukkes at det blir enda en flottilj.

Som allerede kjent har Sverige bestilt Patriot luftvern missilsystemer for 3,2 milliarder dollar (ca. 27,5 milliarder norske). Dette er selve bestillingen og inkluderer ikke oppbyggingen av personellstyrke og infrastruktur. En forsvarskommisjon har lagt frem en innstilling om Forsvarsmakten videre fremover, og et regjeringsforslag vil bli lagt frem for Riksdagen, trolig i høst.

Samtidig har Saab høynet sitt tilbud i den finske HX kampflykonkurransen, ved å legge på to GlobalEye AEW&C (Airborne Early Warning &

Control) fly. GlobalEye er en AWACS basert på Bombardier 6000 business tomotors jetfly. Den er utviklet parallelt med Swordfish maritime overvåkingsflyene, basert på samme businessjet. Swordfish koster 70 prosent av prisen på vår nye P-8A Poseidon og kan fly for halve driftskostnaden.

INNBRUDD HOS KIM!

Christoffer Ahn fra sin tjeneste i US Marines.

En ganske spenstig affære er under utvikling i Madrid, etter et dramatisk raid i den nordkoreanske ambassaden i byen. Trolig er det koreanske Joseon, en organisasjon for menneskerettigheter, som står bak. En tidligere US Marine, Christopher Ahn, er arrestert i USA mens et Joseon-medlem bosatt der, Adrian Hong, er i søkelyset. FBI har ransaket boligen hans. Joseon arbeider blant annet med å bistå nordkoreanere som ønsker å hoppe av, og har som mål å styrte Kim.

Christopher Ahn, åpenbart en skikkelig soldat, skal ha ledet raidet som fant sted midt på lyse dagen i februar. Omtrent ti personer stormet plutselig og rimelig kontant den intetanende nordkoreanske ambassaden, bemektiget seg lynraskt computere, mobiltelefoner og enheter for elektronisk lagring og forsvant igjen; og overlot kort etter alt sammen til FBI! Noe av informasjonen skal gjelde Nord-Koreas kjernefysiske program. Man får anta at alt ble kopiert før overleveringen til FBI.

Vedrørende hvor kontant raidet egentlig var, verserer det tre ganske motstridende versjoner: En nordkoreansk, der det hevdes at dette var terrorisme (noe blant annet drapet i sin tid på Kims bror åpenbart ikke var); en spansk som et stykke på vei hevder at vold ble brukt; og en fra Joseon som bedyrer at «Neida! Ingen ble kneblet osv.» Rette vedkommende her hos oss anbefales å hente hit tidligere US Marine Christopher Ahn som instruktør. Man vet aldri hva slags ferdigheter man kan få bruk for. Sann våre ord der!

Bli kjent med dine gode medlemsfordeler

Lån:

Bolig	2,65%
Forbruk	8,65%
Kontokreditt	5,50%

FUNIF:

Nedbetal din
uniform rentefritt
med medlemskap i FP.

- God sparerente

- Nettbank

- If Skadeforsikring

- SpareBank 1 forsikring

Forsvarets Personellservice

For mer informasjon og vilkår se vår hjemmeside:
ww.fp.no eller kontakt oss på: Tlf. 21 07 57 00,
e-post: fp@fp.no

Last ned Offisersbladet-appen – få en annerledes leseopplevelse!

Den nye App'en heter Offisersbladet+, og skal fungere på iPad, Androide lesebrett og alle typer mobiltelefoner

Last ned utgavene
og du har ditt eget
Offisersbladet-bibliotek.

Fremragende bildekvalitet på
lesebrett-utgaven, og tekstspalter
du selv drar opp med fingeren.

Offisersbladet's app!